

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЈЕШТАЈИ И ИЗВЈЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

ЗА ГОДИНУ КОЈА ЈЕ ЗАВРШИЛА 31. ДЕЦЕМБРА 2024.

САДРЖАЈ

	Страна
Одговорност за финансијско извјештавање	1
Извјештај независног ревизора	2 - 4
Извјештај о финансијском положају	5
Извјештај о добити или губитку	6
Извјештај о свеобухватној добити	7
Извјештај о промјенама у капиталу	8 - 9
Извјештај о новчаним токовима	10 - 11
Напомене уз финансијске извјештаје	12 - 85
1 Основне информације	
2 Основа за припрему	
3 Значајне информације о рачуноводственим политикама	
4 Аранжман валутног одбора	
5 Класификација и мјерење фер вриједности финансијске имовине и финансијских обавеза	
6 Управљање финансијским ризицима	
7 Готовина у страним валутама	
8 Депозити код иностраних банака	
9 Специјална права вучења у ММФ-у	
10 Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	
11 Монетарно злато	
12 Дужнички инструменти по амортизованом трошку	
13 Остала имовина	
14 Некретнине и опрема	
15 Нематеријална имовина	
16 Остала улагања	
17 Новчанице и кованице у оптицају	
18 Депозити банака	
19 Депозити Владе и осталих јавних институција	
20 Резервисања	
21 Остале обавезе	
22 Нето каматни приходи	
23 Нето приходи од накнада и провизија	
24 Нето реализовани (губици) од продаје дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	
25 Нето добици / (губици) од курсних разлика	
26 Нето умањења / повећања вриједности на финансијску имовину	
27 Остали приходи	
28 Трошкови особља	
29 Административни и остали оперативни трошкови	
30 Трошкови производње новчаница и кованица	
31 Расподјела годишње нето добити	
32 Капитал	
33 Новац и новчани еквиваленти	
34 Трансакције са повезаним лицима	
35 Ванбилансни депозити	
36 Чланство БиХ у ММФ-у	
37 Домаћи платни систем и систем за поравнања	
38 Догађаји после датума извјештавања	

ОДГОВОРНОСТ ЗА ФИНАНСИЈСКО ИЗВЈЕШТАВАЊЕ

Управа Централне банке Босне и Херцеговине је одговорна за припрему годишњих финансијских извјештаја у складу са Законом о Централној банци Босне и Херцеговине и Међународним стандардима финансијског извјештавања.

Управа је одговорна за досљедну примјену одабраних рачуноводствених политика, доношење разумних и увјерљивих просуђивања и процјена и за вођење одговарајућих рачуноводствених евиденција које у сваком тренутку омогућавају припремање финансијских извјештаја. Управа има општу одговорност за предузимање корака који су јој у разумној мјери доступни и за спровођење таквих интерних контрола које омогућавају очување имовине Централне банке Босне и Херцеговине, те спречавање и откривање превара и других неправилности.

Управни одбор је одговоран за одабир прикладних рачуноводствених политика које су усклађене са примјењивим Међународним стандардима финансијског извјештавања. Управни одбор разматра финансијске извјештаје и надгледа процес финансијског извјештавања Централне банке Босне и Херцеговине.

У функцији надгледања процеса финансијског извјештавања, Управном одбору помаже Ревизорски комитет који се састоји од три независна члана. Годишњи финансијски извјештаји се разматрају и одобравају од стране Управног одбора и подносе Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине и Предсједништву Босне и Херцеговине.

Ови финансијски извјештаји за 2024. годину су ревидирани од стране независног ревизора Централне банке Босне и Херцеговине ERNST & YOUNG д.о.о. Сарајево и његов извјештај је дат на странама од 2 до 4. Независни ревизор има пун и неограничен приступ свим подацима и информацијама потребним за спровођење и разматрање ревизорских процедура.

Приложени финансијски извјештаји на странама од 5 до 85 су одобрени од стране Управног одбора 27. марта 2025. године.

др Јасмина Селимовић
Предсједавајућа Управног одбора

Гувернерка

Мелиха Смајлагић

Руководитељица Одјељења за рачуноводство и финансије

Ernst & Young d.o.o. Sarajevo
Vrbanja 1 (SCC - Sarajevo City Center)
71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina

Tel: +387 33 870 014
ey.com/en_ba

**Building a better
working world**

Извјештај независног ревизора

Управном одбору Централне банке Босне и Херцеговине

Мишљење

Обавили смо ревизију финансијских извјештаја Централне банке Босне и Херцеговине (Централна банка), који обухватају извјештај о финансијском положају на дан 31. децембар 2024., извјештај о добити или губитку, извјештај о свеобухватној добити, извјештај о промјенама у капиталу и извјештај о новчаним токовима за тада завршену годину, те напомене уз финансијске извјештаје, укључујући и значајне информације о рачуноводственим политикама.

Према нашем мишљењу, приложени финансијски извјештаји истинито и фер презентују финансијски положај Централне банке на дан 31. децембар 2024. и њену финансијску успјешност, те њене новчане токове за тада завршену годину у складу са Међународним стандардима финансијског извјештавања (МСФИ).

Основа за мишљење

Обавили смо нашу ревизију у складу са Међународним ревизијским стандардима (МРевС-има). Наше одговорности према тим стандардима су детаљније описане у нашем извјештају у одјељку о одговорностима ревизора за ревизију финансијских извјештаја. Независни смо од Централне банке у складу са Кодексом етике за професионалне рачуновође Одбора за међународне стандарде етике за рачуновође (ИЕСБА Кодексом) као и у складу с етичким захтјевима који су релевантни за нашу ревизију финансијских извјештаја у Босни и Херцеговини и испунили смо наше остале етичке одговорности у складу с тим захтјевима и ИЕСБА Кодексом.

Вјерујемо да су ревизијски докази које смо добили довољни и примјерени да осигурају основу за наше мишљење.

Одговорности Управе, Управног одбора и Ревизорског комитета за финансијске извјештаје

Управа је одговорна за састављање и фер презентацију финансијских извјештаја у складу са МСФИ и за оне контроле за које Управа одреди да су потребне за омогућавање састављања финансијских извјештаја који су без значајног погрешног приказа усљед преваре или грешке.

У састављању финансијских извјештаја, Управа је одговорна за процјењивање способности Централне банке да настави с временски неограниченим пословањем, објављивање, ако је примјењиво, питања повезаних с временски неограниченим пословањем и кориштењем рачуноводствене основе утемељене на временској неограничености пословања, осим ако Управа или намјерава ликвидирати Централну банку или прекинути пословање или нема реалне алтернативе него да то учини.

Управни одбор је одговоран за надгледање процеса финансијског извјештавања којег је установила Централна банка. У функцији надгледања процеса финансијског извјештавања, Управном одбору помаже Ревизорски комитет.

Building a better
working world

Извјештај независног ревизора (наставак)

Одговорности ревизора за ревизију финансијских извјештаја

Наши циљеви су стећи разумно увјерење о томе јесу ли финансијски извјештаји као цјелина без значајног погрешног приказа услед преваре или грешке и издати ревизорски извјештај који укључује наше мишљење. Разумно увјерење је виши ниво увјерења, али није гаранција да ће ревизија обављена у складу с МРевС-има увијек открити значајно погрешно приказивање када оно постоји. Погрешни прикази могу настати услед преваре или грешке и сматрају се значајни ако се разумно може очекивати да, појединачно или у збиру, утичу на економске одлуке корисника донијете на основу тих финансијских извјештаја.

Као саставни дио ревизије у складу с МРевС-има, стварамо професионалне процјене и одржавамо професионални скептицизам током ревизије. Ми такође:

- препознајемо и процјењујемо ризике значајног погрешног приказа финансијских извјештаја, због преваре или грешке, обликујемо и обављамо ревизијске поступке као реакцију на те ризике и прибављамо ревизијске доказе који су dostatни и примјерени да осигурају основу за наше мишљење. Ризик неоткривања значајног погрешног приказа насталог услед преваре је већи од ризика насталог услед грешке, јер превара може укључити тајне споразуме, кривотворења, намјерно испуштање, погрешно приказивање или заобилажење интерних контрола.
- стичемо разумијевање интерних контрола релевантних за ревизију како бисмо обликовали ревизијске поступке који су примјерени у датим околностима, али не и за сврху изражавања мишљења о учинковитости интерних контрола Централне банке.
- оцјењујемо примјереност кориштених рачуноводствених политика и разумност рачуноводствених процјена и повезаних објава које је створила Управа.
- закључујемо о примјерености кориштења рачуноводствене основе утемељене на временској неограничености пословања коју користи Управа и, темељено на прибављеним ревизијским доказима, закључујемо о томе постоји ли значајна неизвјесност у вези с догађајима или околностима који могу стварати значајну сумњу у способност Централне банке да настави с временски неограниченим пословањем. Ако закључимо да постоји значајна неизвјесност, од нас се захтијева да скренемо пажњу у нашем ревизорском извјештају на повезане објаве у финансијским извјештајима или, ако такве објаве нису одговарајуће, да модификујемо наше мишљење. Наши закључци се темеље на ревизијским доказима прибављеним све до датума нашег ревизорског извјештаја. Међутим, будући догађаји или услови могу узроковати да Централна банка не буде у могућности наставити с временски неограниченим пословањем.
- оцјењујемо цјелокупну презентацију, структуру и садржај финансијских извјештаја, укључујући и објаве, као и одражавају ли финансијски извјештаји трансакције и догађаје на којима су засновани на начин којим се постиже фер презентација.

Building a better
working world

Извјештај независног ревизора (наставак)

Одговорности ревизора за ревизију финансијских извјештаја (наставак)

Ми комуницирамо с онима који су задужени за управљање у вези са, између осталих питања, планираним дјелокругом и временским распоредом ревизије и важним ревизијским налазима, укључујући све значајне недостатке у интерним контролама које утврдимо током наше ревизије.

Данијела Мирковић, прокуриста

Ernst & Young д.о.о. Сарајево
Врбања 1 (SCC - Sarajevo City Center)
71000 Сарајево
Босна и Херцеговина

Сарајево, 27. март 2025. године

Тарик Алијагић, лиценцирани ревизор

Ernst & Young д.о.о. Сарајево
Врбања 1 (SCC - Sarajevo City Center)
71000 Сарајево
Босна и Херцеговина

Сарајево, 27. март 2025. године

Никола Рибар, партнер

Ernst & Young д.о.о. Београд
Владимира Поповића 8а
11070 Београд
Република Србија

Београд, 27. март 2025. године

ИЗВЈЕШТАЈ О ФИНАНСИЈСКОМ ПОЛОЖАЈУ

У хиљадама КМ	Напомена	На дан	
		31. децембар 2024.	31. децембар 2023.
ИМОВИНА			
Готовина у страним валутама	7	525.980	455.191
Депозити код иностраних банака	8	6.786.228	8.326.590
Специјална права вучења у ММФ-у	9, 36	4.771	2.073
Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	10	8.639.813	6.150.130
Монетарно злато	11	555.157	175.459
Дужнички инструменти по амортизованом трошку	12	1.128.901	1.180.421
Остала имовина	13	18.461	17.384
Некретнине и опрема	14	48.451	47.310
Нематеријална имовина	15	912	864
Остала улагања	16	27.813	27.813
УКУПНО ИМОВИНА		17.736.487	16.383.235
ОБАВЕЗЕ И КАПИТАЛ			
ОБАВЕЗЕ			
Новчанице и кованице у оптицају	17	7.959.215	7.565.108
Депозити банака	18	7.455.395	7.083.235
Депозити Владе и осталих јавних институција	19	860.083	752.898
Резервисања	20	13.119	2.025
Остале обавезе	21	250.492	68.669
Укупно обавезе		16.538.304	15.471.935
КАПИТАЛ			
Почетни капитал		25.000	25.000
Резерве		1.173.183	886.300
Укупно капитал	32	1.198.183	911.300
УКУПНО ОБАВЕЗЕ И КАПИТАЛ		17.736.487	16.383.235

Напомене на странама од 12 до 85 чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

ИЗВЈЕШТАЈ О ДОБИТИ ИЛИ ГУБИТКУ

У хиљадама КМ	Напомена	За годину која је завршила 31. децембра	
		2024.	2023.
Каматни приходи		461.179	330.687
Каматни расходи		(14.557)	(14.269)
НЕТО КАМАТНИ ПРИХОДИ	<u>22</u>	446.622	316.418
Приходи од накнада и провизија		23.173	21.945
Расходи од накнада и провизија		(970)	(534)
НЕТО ПРИХОДИ ОД НАКНАДА И ПРОВИЗИЈА	<u>23</u>	22.203	21.411
Нето реализовани (губици) од продаје дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	<u>24</u>	(6.019)	(22.487)
Нето добици / (губици) од курсних разлика	<u>25</u>	6.794	(202)
Нето умањења / повећања вриједности на финансијску имовину	<u>26</u>	(2.482)	100
Остали приходи	<u>27</u>	1.353	793
ОПЕРАТИВНИ ПРИХОДИ		468.471	316.033
Трошкови особља	<u>28</u>	(38.256)	(23.074)
Административни и остали оперативни трошкови	<u>29</u>	(9.724)	(7.500)
Трошкови производње новчаница и кованица	<u>30</u>	(5.272)	(4.404)
Трошкови амортизације	<u>14,15</u>	(2.619)	(2.794)
ОПЕРАТИВНИ ТРОШКОВИ		(55.871)	(37.772)
НЕТО ДОБИТ ЗА ГОДИНУ	<u>31</u>	412.600	278.261

Напомене на странама од 12 до 85 чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

ИЗВЈЕШТАЈ О СВЕОБУХВАТНОЈ ДОБИТИ

У хиљадама КМ	За годину која је завршила 31. децембра		
	Напомена	<u>2024.</u>	<u>2023.</u>
НЕТО ДОБИТ ЗА ГОДИНУ		412.600	278.261
Остала свеобухватна добит			
<i>Ставке које су или које се могу накнадно пренијети у добит или губитак:</i>			
Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит			
Нето промјена у фер вриједности током године	10	44.159	113.948
Нето промјена у резервацијама за очекиване кредитне губитке призната у добит или губитак током године	6.1.1. , 26	1.647	99
Рекласификација у добит или губитак од продаје дужничких инструмената	24	6.019	22.487
		<u>51.825</u>	<u>136.534</u>
Монетарно злато			
Нето промјена у фер вриједности током године	11	66.765	15.419
		<u>66.765</u>	<u>15.419</u>
Укупно остала свеобухватна добит		118.590	151.953
		<hr/>	<hr/>
УКУПНО СВЕОБУХВАТНА ДОБИТ ЗА ГОДИНУ		<u>531.190</u>	<u>430.214</u>

Напомене на странама од 12 до 85 чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОМЈЕНАМА У КАПИТАЛУ

У хиљадама КМ	Почетни капитал	Резерве фер вриједности за дужничке и власничке инструменте	Резерве фер вриједности за монетарно злато	Резерве за нереализоване курсне разлике	Остале резерве	Генералне резерве (задржана добит)	Укупно резерве	Укупно капитал
Стање на дан 1. јануар 2024. године	25.000	(6.471)	73.530	-	31.300	787.941	886.300	911.300
Укупно свеобухватна добит за годину	-	51.825	66.765	-	-	412.600	531.190	531.190
Нето добит за годину (напомена 31)	-	-	-	-	-	412.600	412.600	412.600
Остала свеобухватна добит	-	51.825	66.765	-	-	-	118.590	118.590
<i>Нето повећање у фер вриједности дужничких инструмената</i>	-	44.159	-	-	-	-	44.159	44.159
<i>Нето повећања у резервацијама за очекиване кредитне губитке за дужничке инструменте призната у добит или губитак</i>	-	1.647	-	-	-	-	1.647	1.647
<i>Рекласификација у добит или губитак од продаје дужничких инструмената</i>	-	6.019	-	-	-	-	6.019	6.019
<i>Нето повећање у фер вриједности монетарног злата</i>	-	-	66.765	-	-	-	66.765	66.765
Пренос нето неререализованих добитака по основу курсних разлика (напомена 31)	-	-	-	4.628	-	(4.628)	-	-
Расподјела добити у буџет Босне и Херцеговине (напомена 31)	-	-	-	-	-	(244.307)	(244.307)	(244.307)
Стање на дан 31. децембар 2024. године	25.000	45.354	140.295	4.628	31.300	951.606	1.173.183	1.198.183

Напомене на странама од 12 до 85 чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОМЈЕНАМА У КАПИТАЛУ (НАСТАВАК)

У хиљадама КМ	Почетни капитал	Резерве фер вриједности за дужничке и власничке инструменте	Резерве фер вриједности за монетарно злато	Резерве за нереализоване курсне разлике	Остале резерве	Генералне резерве (задржана добит)	Укупно резерве	Укупно капитал
Стање на дан 1. јануар 2023. године	25.000	(143.005)	58.111	-	31.300	573.999	520.405	545.405
Укупно свеобухватна добит за годину	-	136.534	15.419	-	-	278.261	430.214	430.214
Нето добит за годину (напомена 31)	-	-	-	-	-	278.261	278.261	278.261
Остала свеобухватна добит	-	136.534	15.419	-	-	-	151.953	151.953
<i>Нето повећање у фер вриједности дужничких инструмената</i>	-	113.948	-	-	-	-	113.948	113.948
<i>Нето повећања у резервацијама за очекиване кредитне губитке за дужничке инструменте призната у добит или губитак</i>	-	99	-	-	-	-	99	99
<i>Рекласификација у добит или губитак од продаје дужничких инструмената</i>	-	22.487	-	-	-	-	22.487	22.487
<i>Нето повећање у фер вриједности монетарног злата</i>	-	-	15.419	-	-	-	15.419	15.419
Пренос нето неререализованих добитака по основу курсних разлика	-	-	-	-	-	-	-	-
Расподјела добити у буџет Босне и Херцеговине (напомена 31)	-	-	-	-	-	(64.319)	(64.319)	(64.319)
Стање на дан 31. децембар 2023. године	25.000	(6.471)	73.530	-	31.300	787.941	886.300	911.300

Напомене на странама од 12 до 85 чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

ИЗВЈЕШТАЈ О НОВЧАНИМ ТОКОВИМА

За годину која је завршила
 31. децембра
 Напомена 2024. 2023.

У хиљадама КМ

НОВЧАНИ ТОКОВИ ОД ОПЕРАТИВНИХ АКТИВНОСТИ

Нето добит за годину		412.600	278.261
Прилагођено за:			
Каматне приходе	22	(461.179)	(330.687)
Каматне расходе	22	14.557	14.269
Нето умањења / (повећања) вриједности на финансијску имовину	26	2.482	(100)
Нето реализоване губитке од продаје дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	24	6.019	22.487
Нето (добитке) / губитке од курсних разлика	25	(6.794)	202
Приходе од донација		-	(3)
Нето повећања у резервисањима	20, 28	11.300	1.255
Нето (добитке) од отуђења некретнина, опреме и нематеријалне имовине		(40)	(2)
Приход од дивиденди признат у добит или губитак	27	(940)	(721)
Амортизацију	14, 15	2.619	2.794
Нето новчани токови од оперативних активности прије промјена на пословној имовини и обавезама		(19.376)	(12.245)

Промјене на пословној имовини и обавезама

Смањење / (повећање) орочених депозита код иностраних банака (Повећање) дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит		123.704	(748.816)
Смањење / (повећање) дужничких инструмената по амортизованом трошку		51.359	(7.553)
(Повећање) монетарног злата		(312.933)	-
(Повећање) / смањење остале имовине		(637)	1.107
Повећање новчаница и кованица у оптицају	17	394.107	129.011
Повећање / (смањење) депозита банака		370.874	(135.333)
Повећање / (смањење) депозита Владе и осталих јавних институција		107.185	(205.347)
Повећање осталих обавеза		1.766	116
Исплате по основу резервисања	20	(206)	(127)
Наплаћена камата		444.221	307.731
Плаћена камата		(13.271)	(13.088)
Нето новац од оперативних активности		(1.292.569)	(833.137)

НОВЧАНИ ТОКОВИ ОД ИНВЕСТИЦИОНИХ АКТИВНОСТИ

Приливи од продаје некретнина и опреме		40	3
Куповине некретнина, опреме и нематеријалне имовине	14, 15	(3.806)	(1.594)
Примљена дивиденда		940	721
Нето новац од инвестиционих активности		(2.826)	(870)

ИЗВЈЕШТАЈ О НОВЧАНИМ ТОКОВИМА (НАСТАВАК)

У хиљадама КМ	За годину која је завршила	
	31. децембра	
Напомена	2024.	2023.
НОВЧАНИ ТОКОВИ ОД ФИНАНСИЈСКИХ АКТИВНОСТИ		
Трансфер дијела годишње нето добити у буџет БиХ	(64.319)	-
Нето новац од финансијских активности	(64.319)	-
Нето ефекти умањења вриједности за очекиване кредитне губитке на новац и новчане еквиваленте	(397)	266
Нето ефекти курсних разлика на новац и новчане еквиваленте	699	(266)
Нето (смањење) новца и новчаних еквивалената	(1.359.412)	(834.007)
Новац и новчани еквиваленти на почетку године	7.012.626	7.846.633
Новац и новчани еквиваленти на крају године	5.653.214	7.012.626

Напомене на странама од 12 до 85 чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

1. ОСНОВНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ

Централна банка Босне и Херцеговине („Централна банка“) је врховна монетарна власт Босне и Херцеговине („БиХ“). Њено оснивање, организација и операције су дефинисани Законом о Централној банци Босне и Херцеговине, Службени гласник БиХ, број: 1/97, 29/02, 08/03, 13/03, 14/03, 09/05, 76/06 и 32/07 („Закон о Централној банци“), који је усвојила Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине, сагласно Општем оквирном споразуму за мир у Босни и Херцеговини („Устав БиХ“).

Централна банка је основана 20. јуна 1997. године и почела је са радом 11. августа 1997. године.

Централна банка послује преко Централног уреда, три главне јединице у Сарајеву, Мостару и Бањој Луци и двије филијале у Брчком и на Палама. Филијала Пале је под надлежношћу главне јединице у Бањој Луци.

Сједиште Централног уреда Централне банке је у Сарајеву, адреса Маршала Тита број 25.

Основни циљ Централне банке је да постигне и одржи стабилност домаће валуте (конвертибилне марке) тако што издаје конвертибилну марку (КМ) у складу са правилом валутног одбора. Правило валутног одбора, дефинисано Законом о Централној банци, подразумева да се КМ издаје само уз пуно покриће у слободно конвертибилним девизним резервама. Поред тога, Централна банка има обавезу да, на захтјев, без ограничења купује и продаје КМ за евро (EUR) по службеном девизном курсу у износу $1,95583 \text{ KM} = 1 \text{ EUR}$, који је одређен Законом о Централној банци.

Гарантована конвертибилност КМ и потпуно покриће монетарне пасиве конвертибилним девизним резервама по аранжману валутног одбора су примарни циљеви Централне банке. Све активности и операције Централне банке се предузимају како би се остварили законски постављени циљеви и задаци односно очувала монетарна стабилност у складу са правилом валутног одбора и нису ни у једном моменту усмјерени ка максимизацији профита.

Основни задаци Централне банке, дефинисани Законом о Централној банци, укључују:

- дефинисање, усвајање и контролисање монетарне политике БиХ путем издавања домаће валуте (конвертибилне марке) по прописаном девизном курсу уз пуно покриће у слободно конвертибилним девизним резервама;
- држање и управљање званичним девизним резервама Централне банке на сигуран и профитабилан начин;
- успостављање и одржавање одговарајућих платних и обрачунских система;
- издавање прописа и смјерница за остваривање дјелатности Централне банке, у складу са Законом о Централној банци;
- координацију дјелатности агенција за банкарство надлежних за издавање банкарских лиценци и супервизију банака;
- примање депозита од институција и јавних агенција БиХ, ентитетских институција и агенција и депозита од резидентних банака у циљу испуњавања захтјева за обавезном резервом;
- стављање у оптицај и повлачење из оптицаја домаће валуте, укључујући новчанице и кованице законског средства плаћања, придржавајући се строго правила валутног одбора;
- учествовање у раду међународних организација које раде на јачању финансијске и економске стабилности кроз међународну монетарну сарадњу;
- заступање БиХ на свим међувладиним састанцима, тијелима и организацијама по питањима монетарне политике и другим питањима која су у њеној надлежности.

У оквиру својих овлаштења, утврђених Законом о Централној банци, Централна банка је потпуно независна од ентитета, јавних агенција и било којих других органа у извршавању својих циљева и задатака.

1. ОСНОВНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ (НАСТАВАК)

Кључно руководство Централне банке чине два тијела: Управни одбор и Управа.

У складу са Законом о Централној банци, сва овлаштења која нису специфично дата Управном одбору додјељују се гувернеру. Гувернер је предсједавајући Управног одбора и предсједавајући Управе.

Управу Централне банке поред гувернера чине три вицегувернера, које именује гувернер уз одобрење Управног одбора. Управа оперативно руководи пословањем Централне банке.

Током 2023. и 2024. године, укључујући и период до датума издавања ових извјештаја, чланове кључног руководства Централне банке чине:

Управни одбор

др Јасмина Селимовић	предсједавајућа (од 3. јануара 2024. године)
др Сенад Софтић	предсједавајући (до 3. јануара 2024. године)
др Радомир Божић	члан
др Данијела Мартиновић	чланица
др Мирза Кршо	члан (од 3. јануара 2024. године)
др Дарко Томаш	члан (од 3. јануара 2024. године)
мр Шериф Исовић	члан (до 3. јануара 2024. године)
др Драган Кулина	члан (до 3. јануара 2024. године)

Управа

др Јасмина Селимовић	гувернерка (од 3. јануара 2024. године)
др Сенад Софтић	гувернер (до 3. јануара 2024. године)
мр Ернадина Бајровић	вицегувернерка (до 31. децембра 2024. године)
др Жељко Марић	вицегувернер
мр Марко Видаковић	вицегувернер
др Емир Куртић	вицегувернер (од 1. јануара 2025. године)

Ревизорски комитет процјењује свеукупну адекватност и ефективност процеса финансијског извјештавања Централне банке, врши преглед финансијских извјештаја прије њиховог разматрања и одобрења од стране Управног одбора, као и надзор процеса спољне ревизије годишњих финансијских извјештаја и процеса избора независних ревизора Централне банке. Надзорне функције Ревизорског комитета подразумијевају и надзор оквира управљања ризицима и система интерних контрола, надзор функције усклађености пословања и надзор функције интерне ревизије.

Током 2023. и 2024. године, укључујући и период до датума издавања ових извјештаја, чланове Ревизорског комитета Централне банке чине:

Ревизорски комитет

др Елвир Чизмић	предсједавајући (до 31. децембра 2024. године)
др Дијана Ђавар	чланица (до 31. децембра 2024. године)
др Васиљ Жарковић	члан (до 28. фебруара 2025. године)

2. ОСНОВА ЗА ПРИПРЕМУ

2.1. Изјава о усклађености

Финансијски извјештаји Централне банке припремљени су у складу са Међународним стандардима финансијског извјештавања („МСФИ“), објављеним од стране Одбора за међународне рачуноводствене стандарде („ОМРС“).

Ови финансијски извјештаји су припремљени на основу претпоставке о временској неограничености пословања.

Више информација о условима у окружењу у којима се одвијало пословање Централне банке у 2024. години, а који су значајно утицали на исказана стања имовине, обавеза, прихода и расхода Централне банке је објављено у [напомени 3.13](#).

2.2. Основа за мјерење

Ови финансијски извјештаји су припремљени примјеном обрачунске рачуноводствене основе и користећи историјски трошак као основу мјерења, изузев за сљедеће значајне позиције:

Позиција	Основа мјерења
Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	фер вриједност
Монетарно злато	фер вриједност

2.3. Функционална и извјештајна валута

Финансијски извјештаји Централне банке приказани су у монетарној јединици БиХ коју представља КМ. Све финансијске информације су заокружене на најближу хиљаду (уколико није другачије наведено).

2.4. Промјене у рачуноводственим политикама и објављивањима

2.4.1. Нови и измијењени стандарди

Усвојене рачуноводствене политике су у складу са онима из претходне финансијске године, осим сљедећих МСФИ и измијењених МСФИ-јева који су усвојени од стране Централне банке од 1. јануара 2024. године:

- **МРС 1 Презентација финансијских извјештаја: Класификација краткорочних и дугорочних обавеза (Допуне)**

Измјене и допуне су на снази за годишње извјештајне периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2024. године и примјењују се ретроспективно. Циљ измјена је да разјасни принципе у МРС 1 за класификацију обавеза на краткорочне и дугорочне. Измјенама је појашњено значење права на одлагање измирења обавеза, услов да ово право постоји на крају извјештајног периода, да намјера менаџмента не утиче на класификацију на краткорочне и дугорочне обавезе, да опције друге уговорне стране које би могле да доведу до измирења обавеза преносом сопствених инструмената капитала субјеката не утичу на класификацију на краткорочну и дугорочну обавезу. Такође, измјене и допуне прецизирају да само ковенанте са којима субјект мора бити усклађен на или прије датума извјештавања могу утицати на класификацију обавезе. Додатна објављивања су такође потребна за дугорочне обавезе које произилазе из кредитних аранжмана који су предмет усаглашености са ковенантама у року од дванаест мјесеци након датума извјештавања. Новоусвојени МСФИ и измјене МСФИ нису имале материјалног утицаја на рачуноводствене политике Централне банке.

- **МСФИ 16 Најмови: Обавезе по основу трансакција продаје и повратног најма (Допуне)**

Измјене су на снази за годишње извјештајне периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2024. године. Измјене и допуне имају за циљ да побољшају захтјеве које продавац - најмодавац користи у одмјеравању обавезе за најам која произилази из трансакције продаје и повратног најма у МСФИ 16, док се не мијења рачуноводствени третман најма који није у вези са трансакцијама продаје и повратног најма. Конкретно, продавац - најмодавац одређује „плаћања најма” или „ревидирана плаћања најма” на такав начин да продавац - најмодавац не признаје било какав износ добитка или губитка који се односи на право кориштења које задржава. Примјена ових захтјева не спречава продавца - најмодавца да призна, у извјештају о добити или губитку, било какав добитак или губитак у вези са дјелимичним или потпуним раскидом најма.

2. ОСНОВА ЗА ПРИПРЕМУ (НАСТАВАК)

2.4. Промјене у рачуноводственим политикама и објављивањима (наставак)

2.4.1. Нови и измијењени стандарди (наставак)

Продавац - најмодавац примјењује измјену ретроспективно на трансакције продаје и повратног најма које су склопљене након датума почетне примјене, што је почетак годишњег извјештајног периода у којем је субјект први пут примјенио МСФИ 16. Новоусвојени МСФИ и измјене МСФИ нису имале материјалног утицаја на рачуноводствене политике Централне банке.

• МРС 7 Извјештај о токовима готовине и МСФИ 7 Финансијски инструменти: Објављивања – Финансијски аранжмани са добављачима (Допуне)

Измјене су на снази за годишње извјештајне периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2024. године. Измјене допуњују захтјеве који су већ у МСФИ и захтијевају од субјекта да објави одредбе и услове финансијских аранжмана са добављачима. Поред тога, од субјекта се захтијева да на почетку и на крају извјештајног периода објаве књиговодствене износе финансијских обавеза по основу финансијских аранжмана са добављачима и ставке у којима су те обавезе приказане, као и књиговодствене износе финансијских обавеза и ставки за које су финансијери већ измирили одговарајуће обавезе према добављачима. Субјекти такође треба да објаве врсту и ефекат безготовинских промјена у књиговодственим вриједностима финансијских обавеза по основу финансијских аранжмана са добављачима које спречавају да књиговодствени износи финансијских обавеза буду упоредиви. Надаље, измјене захтијевају од субјекта да на почетку и на крају извјештајног периода објави распон датума доспијећа за финансијске обавезе које дугују финансијерима и за упоредиве обавезе према добављачима које нису дио тих аранжмана. Новоусвојени МСФИ и измјене МСФИ нису имале материјалног утицаја на рачуноводствене политике Централне банке.

2.4.2. Стандарди који су објављени, али још увијек нису ступили на снагу и нису раније усвојени

• МРС 21 Ефекти промјена девизних курсева: Недостатак размјењивости (Допуне)

Измјене су на снази за годишње извјештајне периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2025. године, уз дозвољену ранију примјену. Измјене и допуне прецизирају како субјект треба да процијени да ли је валута размјењива и како треба да одреди спот курс када замјена није могућа. Сматра се да је валута замјењива у другу валуту када је субјект у могућности да добије другу валуту у административно разумном временском оквиру, путем тржишта или механизма размјене у којем би трансакција размјене створила извршна права и обавезе. Ако валута није замјењива у другу валуту, од субјекта се тражи да процијени спот курс на дан вредновања. Циљ субјекта у процјени спот курса је да одрази курс по којем би се одвијала уредна трансакција размјене на датум вредновања између учесника на тржишту под преовлађујућим економским условима. Измјенама се напомиње да субјект може да користи доступни курс без прилагођавања или друге технике процјене. Не очекује се да ће ефекти овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извјештаје Централне банке.

• МСФИ 9 Финансијски инструменти и МСФИ 7 Финансијски инструменти: Објављивања – Класификација и одмјеравање финансијских инструмената (Допуне)

Измјене су на снази за годишње извјештајне периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2026. године. Раније усвајање измјена је дозвољено у дијелу класификације финансијске имовине и повезаних објављивања, са могућношћу да се друге измјене примијене касније. Измјене и допуне појашњавају да се престанак признавања финансијске обавезе врши на „датум поравнања“, када је обавеза отплаћена, отказана, истекла или на други начин испуњава услове за престанак признавања. Уводи се опција избора рачуноводствене политике за престанак признавања обавеза измирених путем електронских платних система прије датума поравнања, под одређеним условима. Такође, пружају се смјернице за процјену уговорних карактеристика новчаних токова финансијских средстава са карактеристикама везаним за животну средину, друштво и управљање (ESG) или другим сличним потенцијалним карактеристикама. Поред тога, појашњава се третман имовине без права регреса и уговорно повезаних инструмената и захтијевају се додатна објављивања у складу са МСФИ 7 за финансијска средства и обавезе са референцама на потенцијалне догађаје (укључујући оне везане за ESG) и власничке инструменте класификоване по фер вриједности кроз остали резултат.

2. ОСНОВА ЗА ПРИПРЕМУ (НАСТАВАК)

2.4. Промјене у рачуноводственим политикама и објављивањима (наставак)

2.4.2. Стандарди који су објављени, али још увијек нису ступили на снагу и нису раније усвојени (наставак)

Не очекује се да ће ефекти овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извјештаје Централне Банке.

- **МСФИ 9 Финансијски инструменти и МСФИ 7 Финансијски инструменти: Објављивања – Уговори који се односе на електричну енергију зависну од природе (Допуне)**

Измјене су на снази за годишње извјештајне периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2026. године, уз дозвољену ранију примјену. Измјене укључују појашњење примјене захтјева за „сопствену употребу“, омогућавање рачуноводства заштите ако се уговори у оквиру ових измјена користе као инструменти заштите и уводе нове захтјеве за објављивање како би се инвеститорима омогућило да разумију утицај ових уговора на финансијске перформансе и новчане токове. Појашњења у вези са захтјевима за „сопствену употребу“ морају се примјењивати ретроспективно, али упутства која дозвољавају рачуноводство заштите морају се примјенити проспективно на нове односе заштите који су успостављени на или након датума почетне примјене. Не очекује се да ће ефекти овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извјештаје Централне банке.

- **МСФИ 18 Презентација и објављивање у финансијским извјештајима**

МСФИ 18 уводи нове захтјеве за презентацију у рачуну добити или губитка. Захтијева од субјекта да класификује све приходе и расходе у оквиру своје добити или губитка у једну од пет категорија: оперативни, инвестирање, финансирање, порези на добит и група за отуђење. Ове категорије су допуњене захтјевима за представљање међузбирова и збирова за „пословни добитак или губитак“, „добитак или губитак прије резултата из финансирања и пореза на добит“ и „добитак или губитак“. Такође захтијева објављивање мјерила успјешности дефинисаних од стране руководства и укључује нове захтјеве за агрегирање и рашчлањивање финансијских информација на основу идентификованих „улога“ основних финансијских извјештаја и напомена. Поред тога, постоје посљедичне измјене и допуне других рачуноводствених стандарда. МСФИ 18 је на снази за периоде извјештавања који почињу на дан или након 1. јануара 2027. године, уз дозвољену ранију примјену. Ретроспективна примјена је потребна како у годишњим тако и у периодичним финансијским извјештајима. У будућим извјештајним периодима руководство ће анализирати захтјеве овог новоиздатог стандарда и процијенити његов утицај.

- **МСФИ 19 Зависна лица без јавне одговорности: Објављивања**

МСФИ 19 дозвољава зависним лицима без јавне одговорности да користе смањене захтјеве за објављивањем ако њихова матична компанија (било крајња или посредна) припрема јавно доступне консолидоване финансијске извјештаје у складу са МСФИ рачуноводственим стандардима. Ова зависна лица и даље морају да примјењују захтјеве признавања, одмјеравања и презентације у другим МСФИ. Осим ако није другачије наведено, квалификовани субјекти који одлуче да примјене МСФИ 19 неће морати да примјењују захтјеве за објављивањем у другим МСФИ. МСФИ 19 је на снази за периоде извјештавања који почињу на дан или након 1. јануара 2027. године, уз дозвољену ранију примјену. Не очекује се да ће ефекти овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извјештаје Централне банке.

- **Годишња побољшања МСФИ стандарда – циклус 11**

Годишњи процес побољшања ОМРС-а бави се неургентним, али неопходним појашњењима и измјенама МСФИ. У јулу 2024. године, ОМРС је издао годишња побољшања МСФИ стандарда – циклус 11. Субјекти ће примјенити те измјене за годишње извјештајне периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2026. године. Годишња побољшања МСФИ стандарда – циклус 11, укључују измјене и допуне МСФИ 1, МСФИ 7, МСФИ 9, МСФИ 10 и МРС 7. Ове измјене имају за циљ да разјасне формулације, исправе мање нежељене посљедице, превиде или сукобе између захтјева у стандардима. Не очекује се да ће ефекти овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извјештаје Централне банке.

2. ОСНОВА ЗА ПРИПРЕМУ (НАСТАВАК)

2.4. Промјене у рачуноводственим политикама и објављивањима (наставак)

2.4.2. Стандарди који су објављени, али још увијек нису ступили на снагу и нису раније усвојени (наставак)

- **Допуна МСФИ 10 - Консолидовани финансијски извјештаји и МРС 28 - Улагања у придружена друштва и заједничке подухвате: Продаја имовине између инвеститора и зависног друштва**

Измјене указују на познато неслагање захтјева у МСФИ 10 и оних у МРС 28, везаних за продају или уношење имовине између улагача и његових зависних друштава и заједничких подухвата. Главна посљедица измјена односи се на то да је укупан губитак или добитак признат када трансакција тангира пословање (без обзира да ли је ријеч о зависном друштву или не). Дјелимичан добитак или губитак је признат када трансакција тангира имовину која не представља бизнис, чак и када је ова имовина дио зависног друштва. У децембру 2015. године ОМРС одложио је датум примјене овог стандарда на неодређено вријеме чекајући исход истраживања везано за примјену метода учешћа. Не очекује се да ће ефекти овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извјештаје Централне банке.

3. ЗНАЧАЈНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О РАЧУНОВОДСТВЕНИМ ПОЛИТИКАМА

Централна банка је досљедно примјењивала објављене значајне рачуноводствене политике на све периоде приказане у овим финансијским извјештајима.

3.1. Финансијска имовина и финансијске обавезе

3.1.1. Класификација финансијске имовине и финансијских обавеза

Класификација финансијске имовине и финансијских обавеза се одређује приликом почетног признавања.

А. Финансијска имовина

Финансијска имовина Централне банке се може класификовати у једну од три наведене категорије приликом почетног признавања:

- Финансијска имовина која се накнадно мјери по амортизованом трошку,
- Финансијска имовина која се накнадно мјери по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит и
- Финансијска имовина која се накнадно мјери по фер вриједност кроз добит или губитак.

На датуме извјештавања Централна банка није имала финансијску имовину која спада у категорију накнадног мјерења по фер вриједности кроз добит или губитак.

Класификација финансијске имовине одређена је:

- Пословним моделом Централне банке за управљање финансијском имовином и
- Карактеристикама финансијске имовине са уговорним новчаним токовима.

Пословни модел

Пословни модел означава начин на који Централна банка управља финансијском имовином са циљем генерисања новчаних токова. На датуме извјештавања, Централна банка управља својом имовином кроз сљедеће пословне моделе:

1. Модел „држање финансијске имовине ради прикупљања уговорних новчаних токова“ за финансијску имовину која генерише уговорне новчане токове у току свог животног вијека и
2. Модел „држање финансијске имовине ради прикупљања уговорних новчаних токова и продаје“ за финансијску имовину која генерише уговорне новчане токове у току свог животног вијека и новчане токове који настају у тренутку њене продаје.

Управљање уговорним новчаним токовима по основу инвестирања у дужничке инструменте може се вршити кроз оба пословна модела.

Централна банка је дужна, искључиво ако мијења свој пословни модел за управљање финансијском имовином, рекласификовати сву финансијску имовину на коју утиче промјена пословног модела.

3. ЗНАЧАЈНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О РАЧУНОВОДСТВЕНИМ ПОЛИТИКАМА (НАСТАВАК)

3.1. Финансијска имовина и финансијске обавезе (наставак)

3.1.1. Класификација финансијске имовине и финансијских обавеза (наставак)

За финансијску имовину којом се управља кроз ове моделе, Централна банка процјењује да ли су уговорни новчани токови финансијске имовине само плаћања главнице и камате на неподмирени износ главнице. Ова процјена се ради на нивоу портфеља из разлога што је тај ниво најбољи одраз начина управљања финансијском имовином. У сврху процјене, „главница“ се дефинише као фер вриједност финансијске имовине приликом почетног признавања. „Камата“ се дефинише као накнада за временску вриједност новца, кредитни ризик повезан са неподмиреним износом главнице током одређеног периода и остале ризике и трошкове повезане са држањем финансијске имовине.

За потребе процјене да ли су уговорни новчани токови „плаћање само главнице и камате”, Централна банка узима у обзир уговорне новчане токове инструмента. Само она финансијска имовина која задовољава захтјеве „плаћање само главнице и камате” може се класификовати у категорију финансијске имовине која се мјери по амортизованом трошку или финансијске имовине која се мјери по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит.

Финансијска имовина се мјери по амортизованом трошку ако задовољава сљедеће услове:

- држи се у оквиру пословног модела чији је циљ држање финансијске имовине ради прикупљања уговорних новчаних токова и
- уговорним условима финансијске имовине новчани токови настају на одређени датум и само су плаћања главнице и камате на неподмирени износ главнице.

Финансијска имовина се мјери по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит ако имовина задовољава сљедеће услове:

- држи се у оквиру пословног модела чији је циљ постигнут наплатом уговорних новчаних токова и продајом финансијске имовине и
- уговорним условима финансијске имовине новчани токови настају на одређени датум и само су плаћања главнице и камате на неподмирени износ главнице.

Б. Финансијске обавезе

Финансијске обавезе Централне банке су класификоване као накнадно мјерене по амортизованом трошку, осим новчаница и кованица у оптицају које се мјере по номиналној вриједности ([напомена 3.6](#)). Финансијске обавезе се не рекласификују.

На датуме извјештавања Централна банка није имала финансијске обавезе које спадају у категорију накнадног мјерења по фер вриједности кроз добит или губитак.

3.1.2. Почетно признавање финансијске имовине и финансијских обавеза

Финансијска имовина и финансијске обавезе се признају у извјештају о финансијском положају само када Централна банка постане једна од уговорних страна на коју се примјењују уговорни услови финансијског инструмента.

Финансијска имовина и финансијске обавезе се почетно мјере по фер вриједности. Трансакциони трошкови директно повезани са стицањем или издавањем финансијске имовине и финансијских обавеза, осим за имовину и обавезе који се класификују по фер вриједности кроз добит или губитак, се додају у или одузимају од фер вриједности финансијске имовине или финансијских обавеза приликом почетног признавања по потреби. Трансакциони трошкови директно повезани са стицањем финансијске имовине или финансијских обавеза по фер вриједности кроз добит или губитак се признају директно у добит или губитак.

Сва финансијска имовина се почетно признаје на датум подмирења, а то је датум када Централна банка стекне имовину или се имовина испоручи Централној банци.

3. ЗНАЧАЈНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О РАЧУНОВОДСТВЕНИМ ПОЛИТИКАМА (НАСТАВАК)

3.1. Финансијска имовина и финансијске обавезе (наставак)

3.1.3. Накнадно мјерење финансијске имовине и финансијских обавеза

Изабрана класификација финансијске имовине и финансијских обавеза одређује начин њиховог накнадног мјерења.

Амортизовани трошак финансијске имовине или финансијске обавезе је износ по којем се финансијска имовина или финансијска обавеза мјери приликом почетног признавања, умањен за отплату главнице, увећан или умањен за кумулативну амортизацију примјеном методе ефективне каматне стопе свих разлика између почетног износа и износа до доспијећа, и у случају финансијске имовине, усклађен за свако умањење вредности за очекиване кредитне губитке.

Бруто књиговодствена вредност финансијске имовине је амортизовани трошак финансијске имовине прије усклађења за умањење вредности за очекиване кредитне губитке.

Метода ефективне каматне стопе је метода израчуна амортизованог трошка (бруто књиговодствене вредности) финансијске имовине или финансијске обавезе и распоређивања и признавања прихода и расхода од камата у добит или губитак током одређеног периода.

А. Финансијска имовина

Финансијска имовина по амортизованом трошку

Након почетног признавања, финансијска имовина се мјери по амортизованом трошку користећи методу ефективне каматне стопе на бруто књиговодствену вредност финансијске имовине. Ефекти накнадног мјерења финансијске имовине по амортизованом трошку се признају у добит или губитак као приходи од камата или расходи по основу ефеката негативних каматних стопа у периоду када су настали.

На датуме извјештавања, у категорију финансијске имовине по амортизованом трошку класификовани су готовина у страним валутама, депозити код иностраних банака, специјална права вучења у ММФ-у, дужнички инструменти по амортизованом трошку и остала финансијска имовина.

Финансијска имовина по фер вредности кроз осталу свеобухватну добит

Након почетног признавања, финансијска имовина се мјери по фер вредности кроз осталу свеобухватну добит користећи методу ефективне каматне стопе на бруто књиговодствену вредност имовине и усклађује се са фер вредности финансијске имовине на сваки датум извјештавања. Током периода држања, ефекти накнадног мјерења финансијске имовине по фер вредности кроз осталу свеобухватну добит признају се на следећи начин:

- Приходи од камата или расходи по основу ефеката негативних каматних стопа признају се у добит или губитак у периоду када су настали.
- Усклађивања фер вредности признају се у осталој свеобухватној добити у периоду када су настали.

Приликом престанка признавања дужничких инструмената по фер вредности кроз осталу свеобухватну добит, кумулативни добитак или губитак претходно признат у осталој свеобухватној добити рекласификује се у добит или губитак, укључујући претходно признате добитке или губитке од умањења.

На датуме извјештавања, у категорију финансијске имовине по фер вредности кроз осталу свеобухватну добит класификовани су дужнички инструменти Централне банке.

3. ЗНАЧАЈНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О РАЧУНОВОДСТВЕНИМ ПОЛИТИКАМА (НАСТАВАК)

3.1. Финансијска имовина и финансијске обавезе (наставак)

3.1.3. Накнадно мјерење финансијске имовине и финансијских обавеза (наставак)

Власнички инструменти

Централна банка је направила неопозив избор да у осталој свеобухватној добити прикаже накнадне промјене фер вриједности власничких инструмената који се не држе за трговање због својих специфичних карактеристика и непостојања активног тржишта за њихово трговање. Остала улагања представљају власничке инструменте који су почетно признати по трошку стицања за који се сматра да одговара њиховој фер вриједности због немогућности поузданог утврђивања њихове фер вриједности.

На датуме извјештавања, власничке инструменте Централне банке по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит чине акције Банке за међународна поравнања (*енг.* BIS - The Bank for International Settlements) и акције SWIFT-а (*енг.* Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication) ([напомена 16](#)).

Умањење вриједности финансијске имовине

Захтјеви за умањењем вриједности финансијске имовине користе више информација по принципу погледа унапријед за признавање очекиваних кредитних губитака. Инструменти који потпадају под ове захтјеве односе се на финансијску имовину мјерену по амортизованом трошку односно депозите код иностраних банака, дужничке инструменте по амортизованом трошку и специјална права вучења у ММФ-у, као и дужничке инструменте мјерене по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит. Централна банка користи поједностављени приступ у израчунању очекиваних кредитних губитака за остала потраживања. Власнички инструменти мјерени по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит нису предметом умањења вриједности.

Централна банка признаје умањење вриједности за ове губитке на сваки датум извјештавања. Мјерење очекиваних кредитних губитака одражава:

- Објективан и пондерисано вјероватан износ који се одређује процјеном више могућих исхода,
- Временску вриједност новца и
- Разумне и корисне информације које су на располагању без додатних трошкова или напора на датум извјештавања о прошлим догађајима, тренутним условима и предвиђањима о будућим економским условима.

[Напомена 6.1.](#) пружа више информација о начину мјерења очекиваних кредитних губитака.

Умањење вриједности за очекиване кредитне губитке обрачунава се и приказује у извјештају о финансијском положају како слиједи:

Финансијска имовина мјерена по амортизованом трошку: Очекивани кредитни губици обрачунавају се на бруто књиговодствену вриједност имовине и евидентирају као одбитна ставка бруто књиговодствене вриједности имовине.

Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит: Очекивани кредитни губици обрачунавају се на бруто књиговодствену вриједност имовине, али се умањење вриједности признаје у осталој свеобухватној добити као резервација за очекиване кредитне губитке и не умањује књиговодствену вриједност финансијске имовине у извјештају о финансијском положају.

Умањење вриједности на финансијску имовину признаје се у добит или губитак, независно од класификације финансијске имовине која је предметом умањења на сваки датум извјештавања.

3. ЗНАЧАЈНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О РАЧУНОВОДСТВЕНИМ ПОЛИТИКАМА (НАСТАВАК)

3.1. Финансијска имовина и финансијске обавезе (наставак)

3.1.3. Накнадно мјерење финансијске имовине и финансијских обавеза (наставак)

Б. Финансијске обавезе

Приход или расход од камате по основу финансијских обавеза мјерених по амортизованом трошку признаје се у добит или губитак користећи методу ефективне каматне стопе.

Приходи од накнада и провизија по основу финансијских обавеза признају се када је услуга извршена.

Финансијске обавезе мјерене по амортизованом трошку укључују новчанице и кованице у оптицају, депозите банака, депозите Владе и осталих јавних институција и остале финансијске обавезе.

3.1.4. Престанак признавања финансијске имовине и финансијских обавеза

Централна банка престаје признавати финансијску имовину само онда када уговорна права на новчане примитке од имовине истекну или када Централна банка пренесе финансијску имовину и суштински све ризике и користи од власништва имовине на други субјект.

Финансијска обавеза се престаје признавати када је измирена, отказана или је истекла.

3.2. Пребијање

Финансијска имовина и обавезе се пребијају и нето износ се исказује у извјештају о финансијском положају на нето принципу само када постоји законски provedиво право за пребијањем признатих износа и када постоји намјера за приказивањем и подмиривањем трансакција на нето основи.

Приходи и расходи се приказују на нето основи само када то допушта одређени МСФИ, или за оне добитке и губитке који произлазе из групе сличних трансакција.

3.3. Новац и новчани еквиваленти

Новац и новчани еквиваленти за потребе извјештавања о новчаним токовима састоје се од сљедећих категорија: жиро рачуни, готовина у страним валутама, депозити у иностраној валути по виђењу, депозити у иностраној валути са роком доспијећа до три мјесеца или краће од датума стицања и специјална права вучења у ММФ-у.

3.4. Монетарно злато

Монетарно злато је дио девизних резерви Централне банке и класификовано је као финансијска имовина. Монетарно злато се почетно признаје по фер вриједности, укључујући трансакционе трошкове који се директно могу приписати стицању монетарног злата.

Након почетног признавања, монетарно злато се накнадно мјери по фер вриједности. Нереализовани добици и губици који произлазе из промјена фер вриједности, а по основу промјена у цијени монетарног злата, признају се на рачуну резерви фер вриједности у оквиру остале свеобухватне добити. Прије распоdjеле годишње остварене добити, уколико нереализовани губици прелазе стање резерви фер вриједности за монетарно злато, Централна банка признаје износ негативног салда на рачун добити или губитка и тај износ улази у остварену добит расположиву за распоdjелу, уколико су испуњени законски прописани услови за распоdjелу добити.

Приликом продаје злата, нереализовани добици и губици из остале свеобухватне добити се преносе у добит или губитак.

Фер вриједност монетарног злата се исказује у EUR валути, преведећи га по фиксном курсу КМ на датум извјештавања и утврђује се према посљедњој расположивој послијеподневној цијени једне унце злата на датум извјештавања.

3. ЗНАЧАЈНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О РАЧУНОВОДСТВЕНИМ ПОЛИТИКАМА (НАСТАВАК)

3.5. Некретнине, опрема и нематеријална имовина

Некретнине, опрема и нематеријална имовина је имовина набављена из властитих средстава Централне банке и новчаних и неновчаних донација. Некретнине, опрема и нематеријална имовина исказују се по историјском трошку умањеном за акумулирану амортизацију и акумулиране губитке од умањења вриједности. Трошак укључује куповну цијену и све трошкове који су директно повезани са довођењем имовине у радно стање за намјеравану употребу. Одржавање и поправке, замјене, те побољшања мањег значаја признају се као расход кад су настали. Значајна побољшања и замјене се капитализују.

Имовина у припреми исказана је по трошку набавке укључујући трошкове фактурисане од трећих лица. Након завршетка, сви акумулирани трошкови имовине пребацују се на одговарајућу категорију некретнина, опреме и нематеријалне имовине на које се накнадно примјењују одговарајуће стопе амортизације.

Амортизација се обрачунава на све некретнине, опрему и нематеријалну имовину осим на земљиште и имовину у припреми према линеарној методи по прописаној стопи која је утврђена за постепено отписивање трошка набавке имовине кроз њен процијењени корисни вијек трајања. Процијењене стопе амортизације за 2024. и 2023. годину су дате како слиједи:

Некретнине и опрема

Зграде	1,3% до 4,0%
Опрема	11,0% до 20,0%
Намјештај	10,0% до 12,5%
Возила	15,5%

Нематеријална имовина

Софтвер	20,0%
Остала нематеријална имовина	20,0%

Добици и губици по основу отуђења некретнина и опреме признају се у добит или губитак.

Умањење вриједности нефинансијске имовине

Корисни вијек трајања некретнина, опреме и нематеријалне имовине се преиспитује и прилагођава најмање једном годишње или ако се сматра потребним и примјењује се проспективно.

Књиговодствена вриједност нефинансијске имовине Централне банке се прегледа на сваки датум извјештавања у сврху оцјењивања постоје ли назнаке умањења вриједности. Уколико постоје, процјењује се надокнадива вриједност имовине. Губитак од умањења вриједности се признаје увијек када књиговодствена вриједност имовине или јединица које стварају новац прелази њену надокнадиву вриједност. Губици од умањења вриједности признају се у добит или губитак.

Надокнадива вриједност остале имовине је већа вриједност при упоређивању њене употребне вриједности у односу на фер вриједност, умањена за трошкове продаје. У процјењивању употребне вриједности, очекивани будући новчани токови се дисконтују на садашњу вриједност користећи дисконтну стопу прије опорезивања која одражава тренутна тржишна очекивања временске вриједности новца и ризике специфичне за ту имовину. За имовину која не генерише независне новчане приливе, надокнадиви износ се одређује за јединицу која ствара новац којој имовина припада.

Губитак од умањења се укида уколико је дошло до промјена у процјенама кориштеним у одређивању надокнадивог износа. Губитак од умањења се укида само у мјери у којој књиговодствена вриједност имовине не прелази књиговодствену вриједност која би се могла одредити, без амортизације, да није било претходно признатог губитка од умањења вриједности те имовине.

3. ЗНАЧАЈНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О РАЧУНОВОДСТВЕНИМ ПОЛИТИКАМА (НАСТАВАК)

3.6. Новчанице и кованице у оптицају

Централна банка је једина институција у БиХ овлаштена за издавање и повлачење КМ новчаница и кованица, дјелујући стриктно у складу са правилом валутног одбора.

У складу са Законом о Централној банци, укупан износ новчаница и кованица у оптицају евидентиран је као финансијска обавеза Централне банке у извјештају о финансијском положају. Новчанице и кованице у оптицају укључују само КМ новчанице и кованице које се налазе изван трезора Централне банке.

Приликом повлачења новчаница и кованица из оптицаја, исте се признају као обавеза у оквиру новчаница и кованица у оптицају до формалног рока повлачења из оптицаја. Износи који нису повучени након формалног рока за повлачење из оптицаја, признају се као приход.

3.7. Депозити банака и депонената

Ови депозити укључују примљене депозите резидентних банака и депозите Владе и осталих јавних институција и представљају финансијске обавезе Централне банке које се почетно признају по фер вриједности и накнадно мјере по амортизованом трошку. Депозити банака укључују депозите резидентних банака по основу политике обавезне резерве Централне банке и друге депозите резидентних банака. Депозити Владе и осталих јавних институција представљају примљене депозите институција БиХ и других јавних агенција БиХ и ентитетских институција и агенција.

Улога Централне банке као депозитара, банкара, савјетника и фискалног агента је прописана Законом о Централној банци.

3.8. Резервисања

Резервисања се признају када Централна банка, као последицу прошлог догађаја, има садашњу законску или изведену обавезу за коју је вјероватно да ће бити потребан одлив ресурса који садрже економске користи ради подмирења обавезе и износ обавезе се може поуздано процијенити. Резервисања се утврђују дисконтовањем очекиваних будућих новчаних токова користећи стопу која одражава тренутну тржишну процјену временске вриједности новца и ризике специфичне за ту обавезу.

Резервисања се одржавају на нивоу који Управа Централне банке сматра довољним за покривање насталих губитака. Управа одређује адекватност резервисања на основу увида у поједине ставке, текуће економске услове, карактеристике ризика одређених категорија трансакција као и остале релевантне факторе.

Резервисања могу укључивати износе на које се примијењују захтјеви МРС 19: Примања запослених и захтјеви МРС 37: Резервисања, потенцијалне обавезе и потенцијална имовина. Резервисања се укидају само за оне трошкове за које је резервисање изворно признато. Ако одлив економских користи за подмирење обавеза више није вјероватан, резервисање се укида.

3.9. Признавање прихода и расхода

Каматни приходи и расходи

Приходи и расходи од камата признају се у добит или губитак примјеном методе ефективне каматне стопе. „Ефективна каматна стопа“ је стопа која тачно дисконтује процијењена будућа новчана плаћања и примитке кроз очекивани вијек трајања финансијског инструмента на:

- бруто књиговодствену вриједност финансијске имовине или
- амортизовани трошак финансијске обавезе.

Приликом израчуна ефективне каматне стопе за финансијске инструменте, Централна банка процјењује будуће новчане токове узимајући у обзир све уговорне услове финансијског инструмента, али искључујући очекиване кредитне губитке. Обрачун укључује све накнаде и плаћене или примљене износе између Централне банке и друге стране који су саставни дио ефективне каматне стопе, трансакционе трошкове и све друге дисконте или премије.

3. ЗНАЧАЈНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О РАЧУНОВОДСТВЕНИМ ПОЛИТИКАМА (НАСТАВАК)

3.9. Признавање прихода и расхода (наставак)

Обрачунате камате на финансијску имовину са позитивном каматном стопом односно приносом признају се у добит или губитак као приходи од камата. Обрачунате камате на финансијску имовину са негативном каматном стопом односно приносом признају се у добит или губитак као ефекти негативних каматних стопа у оквиру расхода од камата. На датуме извјештавања, приходи од камата укључују приходе од камата на депозите код иностраних банака, дужничке инструменте по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит, дужничке инструменте по амортизованом трошку и специјална права вучења у ММФ-у. Ефекти негативних каматних стопа на финансијску имовину су били настали по основу дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит у упоредном периоду.

Обрачунате камате на финансијске обавезе по амортизованом трошку признају се у добит или губитак као расходи од камата односно као ефекти негативних пасивних каматних стопа на финансијске обавезе у оквиру прихода од камата. На датуме извјештавања, обрачунате камате на финансијске обавезе укључују расходе од камата на депозите резидентних банака по основу политике обавезне резерве.

Приходи и расходи од накнада и провизија

Приходи од накнада и провизија остварени пружањем услуга Централне банке признају се у добит или губитак у тренутку пружања услуге. Централна банка обрачунава приходе од накнада и провизија у складу са утврђеним тарифама за своје услуге. Услуге које пружа Централна банка укључују услуге резидентним банкама, депонентима и другим небанкарским клијентима. Оне настају по основу трансакција у платним системима, обраде новца, трансакција конверзије и осталих услуга.

Расходи од накнада и провизија настају по основу примљених услуга које се односе на управљање девизним резервама Централне банке и признају се у добит или губитак када је услуга примљена.

Трансакције у страним валутама и курсне разлике

Приликом почетног признавања трансакције у страним валутама евидентирају се у КМ примјењујући на износ у страниој валути промптни девизни курс између КМ и стране валуте на датум трансакције.

Монетарне ставке исказане у страним валутама прерачунавају се у КМ примјеном курса са курсне листе Централне банке на датум извјештавања. Немонетарне ставке исказане у страним валутама мјерене по историјском трошку прерачунавају се по курсу важећем на датум трансакције. Немонетарне ставке исказане у страним валутама мјерене по фер вриједности прерачунавају се користећи курс који је био важећи на датум мјерења фер вриједности.

Курсне разлике произашле из трансакција монетарних ставки или из прерачунавања монетарних ставки по курсевима различитим од оних по којима су почетно признате у текућем или у претходним извјештајним периодима, признају се у добит или губитак када настану. Због правила валутног одбора, не постоје курсне разлике од монетарних ставки деноминованих у EUR валути.

Средњи курсеви најзначајних валута дати су у наставку:

Средњи курс:	31. децембар 2024.	31. децембар 2023.
	КМ	КМ
EUR	1,95583	1,95583
CHF	2,072952	2,112127
GBP	2,357842	2,250538
USD	1,872683	1,769982
XDR	2,454215	2,381282

3. ЗНАЧАЈНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О РАЧУНОВОДСТВЕНИМ ПОЛИТИКАМА (НАСТАВАК)

3.9. Признавање прихода и расхода (наставак)

Приход од дивиденде

Приход од дивиденде на власничке инструменте признаје се у добит или губитак када се успостави право Централне банке да прима уплате. Приход од дивиденде потиче од акција BIS банке у посједу Централне банке ([напомене 16](#) и [27](#)).

Примања запослених

Краткорочна примања запослених

У складу са домаћим прописима, а у име својих запослених, Централна банка уплаћује порез на доходак и доприносе за пензијско, инвалидско, здравствено осигурање и осигурање од незапослености, на и из плате, који се обрачунавају по законским стопама током године од износа бруто плате. Централна банка плаћа ове порезе и доприносе у корист институција Федерације Босне и Херцеговине (на федералном и кантоналном нивоу), Републике Српске и Брчко Дистрикта.

Осим тога, накнаде за топли оброк, превоз и регрес исплаћују се у складу са домаћим законским захтјевима. Ови трошкови се признају у добит или губитак у периоду у којем су настали.

Дугорочна примања запослених

Према домаћим законским прописима, приликом одласка у пензију запосленици Централне банке имају право на отпремнину, а по испуњењу законских услова као што су старост или године проведене у радном односу, која се у складу са интерним актима Централне банке додјељује у висини од шест редовних мјесечних плата запослених исплаћених у задњих шест мјесеци. Такве исплате се третирају као остала дугорочна примања запослених. Централна банка ангажује овлаштеног актуара у сврху израде актуарског обрачуна у складу са методом пројигиране кредитне јединице.

Трошкови производње новчаница и кованица

Трошкови који се односе на производњу и дизајн новчаница и кованица почетно су признати као унапријед плаћени трошкови у оквиру остале имовине Централне банке и накнадно се амортизују признавањем трошкова кроз добит или губитак током периода од пет година.

Порези

Централна банка је обавезна да плаћа порез на додату вриједност за све купљене робе и услуге. Ова плаћања су дио административних и осталих оперативних трошкова Централне банке. Према Закону о Централној банци, Централна банка је ослобођена од обавеза плаћања пореза на добит.

3.10. Управљање средствима за и у име трећих лица

Централна банка такође води одређене рачуне у страним валутама везане за споразуме између влада БиХ и њених ентитета, те иностраних влада и финансијских организација, као и рачуне у страним валутама институција и агенција БиХ, те резидентних банака за које Централна банка дјелује као агент ([напомена 35](#)).

3.11. Финансијски аранжмани Босне и Херцеговине са Међународним монетарним фондом

На основу финансијских аранжмана закључених између БиХ, Централне банке и Међународног монетарног фонда („ММФ”), извјештај о финансијском положају Централне банке садржи сљедеће ставке које се односе на чланство БиХ у ММФ-у: држање специјалних права вучења која су дио девизних резерви Централне банке и која су каматоносна, ММФ-ов рачун бр. 1 и ММФ-ов рачун бр. 2 који су дио финансијских обавеза Централне банке. Ови рачуни су такође укључени у исказивање поштовања правила валутног одбора ([напомена 4](#)).

3. ЗНАЧАЈНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О РАЧУНОВОДСТВЕНИМ ПОЛИТИКАМА (НАСТАВАК)

3.11. Финансијски аранжмани Босне и Херцеговине са Међународним монетарним фондом (наставка)

Остале активне и пасивне ставке које се односе на ММФ, а које припадају или које су одговорност БиХ, евидентирани су на посебном повјерљачком фонду у оквиру ванбилансне евиденције. Централна банка има обавезу да обезбиди одговарајуће евиденције по основу трансакција између БиХ и ММФ-а, али дјелујући стриктно у складу са Законом о Централној банци и домаћим законским прописима у БиХ који регулишу спољни дуг БиХ ([напомена 36](#)).

3.12. Значајна рачуноводствена просуђивања и процјене

У припреми финансијских извјештаја Централне банке у складу са МСФИ Управа примјењује просуђивања и ради процјене који се континуирано разматрају. У процјени значајних просуђивања и процјена, Управа узима у обзир претпоставке засноване на историјском искуству и очекивањима о будућности за која се сматра да су разумне у датим околностима.

Значајна просуђивања и процјене утичу на исказане износе имовине и обавеза, као и објављивање износа потенцијалне имовине и обавеза на датум извјештавања, те одговарајуће исказане износе прихода и расхода за извјештајни период. Стварни износи могу се разликовати од ових процјена. Промјене у рачуноводственим политикама Централне банке се примјењују ретроспективно када је то примјењиво у складу са МСФИ. Измјене рачуноводствених процјена признају се проспективно у периоду у којем је процјена измијењена уколико измјена утиче само на тај период или и у периоду измјене и у будућим периодима, ако измјена утиче и на текући и на будуће периоде.

Ови финансијски извјештаји су припремљени према условима који су постојали на дан 31. децембар 2024. године. Услови у будућности могу бити другачији од оних који су резултирали финансијским информацијама објављеним у овим финансијским извјештајима. Управа континуирано прати повећане факторе неизвјесности који могу значајно утицати на финансијске перформансе Централне банке у наредном периоду.

Кључне претпоставке и процјене везане за значајне позиције извјештаја о финансијском положају су приказане у наставку:

Пословни модел

[Напомена 3.1.1.](#): Одређивање пословног модела у оквиру којег се држи финансијска имовина и процјена уговорних услова финансијске имовине везаних за захтјев „плаћање само главнице и камате“. Ове процјене одређују класификацију финансијске имовине.

Умањење вриједности финансијске имовине

Централна банка израчунава очекиване кредитне губитке за одређене класе финансијске имовине мјерене по амортизованом трошку и дужничке инструменте мјерене по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит. У 2024. години Централна банка је ревидирала и ажурирала методологију обрачуна очекиваних кредитних губитака у дијелу одређених параметара улазних варијабли које се користе приликом обрачуна очекиваних кредитних губитака за поједине класе финансијских инструмената.

[Напомена 6.1.](#) описује претпоставке и ажурирања која су кориштена у одређивању улазних података у модел за мјерење очекиваних кредитних губитака, укључујући и захтјев за будућим информацијама у извјештајним периодима.

Фер вриједност имовине и обавеза

Пословна политика Централне банке је да објави информације о фер вриједности финансијске имовине или обавеза за које постоје званичне тржишне информације или се вриједност може израчунати на основу алтернативних техника вредновања и када се фер вриједност значајно разликује од књиговодствене вриједности. По мишљењу Управе Централне банке, износи у финансијским извјештајима одражавају највјеродостојнију и најкориснију процјену фер вриједности за потребе финансијског извјештавања у складу са МСФИ. За више информација о мјерењу фер вриједности финансијске имовине и финансијских обавеза погледати [напомену 5](#).

3. ЗНАЧАЈНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О РАЧУНОВОДСТВЕНИМ ПОЛИТИКАМА (НАСТАВАК)

3.12. Значајна рачуноводствена просуђивања и процјене (наставак)

Амортизација и примијењене стопе амортизације

Обрачун амортизације и стопе амортизације су засновани на процијењеном економском корисном вијеку трајања некретнина, опреме и нематеријалне имовине. Једном годишње Централна банка процјењује економски корисни вијек трајања на основу постојећих претпоставки.

Утицај климатских промјена и одрживог развоја на финансијско извјештавање Централне банке

Уважавајући захтјеве МСФИ С1: Општи захтјеви за објављивање финансијских информација у вези са одрживошћу и МСФИ С2: Објављивање информација о климатским промјенама, Централна банка је препознала ризике повезане са одрживим развојем и климатским промјенама као потенцијални извор неизвјесности у будућем периоду.

Као одговор на препознате климатске и одрживе неизвјесности, Централна банка је интензивирала активности у смјеру стварања услова за проактивно управљање овим изворима неизвјесности. Током 2024. године, Централна банка је постала чланица Мреже за озелењавање финансијског система (*енг.* The Network for Greening the Financial System - NGFS) и Мреже за одрживо банкарство и финансије (*енг.* The Sustainable Banking and Finance Network - SBFN) које представљају двије међународно признате мреже. Чланство у овим мрежама омогућава унапређење пословних стандарда у централном банкарству и примјену међународно препознатих најбољих пракси с циљем заштите животне средине и смањења климатских ризика. Поред тога, Централна банка је дефинисала политику управљања изазовима климатских промјена чиме је створила полазну основу за проактивно управљање овим ризицима, њихову квантификацију и процјену утицаја на финансијско пословање у будућем периоду.

На датуме извјештавања, Централна банка сматра да ови извори неизвјесности немају значајан утицај на финансијски положај и перформансе Централне банке.

3.13. Услови у окружењу у којима се одвијало пословање Централне банке у 2024. години

Пословање Централне банке током 2024. године одвијало се у условима умјереног опоравка глобалне економије и економије зоне евра упркос присутним макроекономским, а посебно геополитичким неизвјесностима. Одлуке и најаве водећих централних банака, нарочито Европске централне банке („ЕЦБ“) значајно су утицале на услове пословања и околности на финансијским тржиштима зоне евра. ЕЦБ је током 2024. године наставила са ублажавањем рестриктивних мјера монетарне политике, смањујући кључне каматне стопе у четири наврата - у јуну, септембру, октобру и децембру. Каматна стопа на новчане депозите је укупно смањена за 100 базних поена у 2024. години.

Током 2024. године Централна банка је инвестирала и реинвестирала средства девизних резерви у окружењу повољних тржишних околности и услова који су се позитивно одразили на основне финансијске показатеље Централне банке и омогућили додатну стабилизацију валутног одбора. Основни финансијски показатељи и резултати Централне банке на дан и за годину која завршава 31. децембра 2024. године имају следеће вриједности:

Нето страна актива Централне банке износи 1.363.695 хиљада КМ на дан 31. децембар 2024. године,

Нето добит Централне банке износи 412.600 хиљада КМ за 2024. годину,

Износ годишње нето добити који ће бити трансферисан у буџет БиХ износи 244.307 хиљада КМ и представља обавезу Централне банке на дан 31. децембар 2024. године и

Капитал Централне банке, након расподјеле годишње нето добити, износи 1.198.183 хиљаде КМ на дан 31. децембар 2024. године.

Током 2024. године, Централна банка је више усмјеравала средства девизних резерви у портфељ дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит и додатно купила 64.000 унци монетарног злата, док су остварени каматни приходи по основу каматноносних компоненти девизних резерви били главни приходовни генератор нето добити Централне банке за 2024. годину.

3. ЗНАЧАЈНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О РАЧУНОВОДСТВЕНИМ ПОЛИТИКАМА (НАСТАВАК)

3.13. Услови у окружењу у којима се одвијало пословање Централне банке у 2024. години (наставак)

Укупни капитал Централне банке за 2024. годину је примарно повећан финансијским резултатима процеса инвестирања девизних резерви како кроз раст каматних прихода, тако и кроз финансијске ефекте промјена тржишних вриједности компоненти девизних резерви које се накнадно мјере по фер вриједности. Нето промјене фер вриједности дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит и монетарног злата износе 118.590 хиљада КМ за 2024. годину које су, заједно са оствареном годишњом нето добити, резултирале укупном свеобухватном добити од 531.190 хиљада КМ.

У 2024. години Централна банка је закључила споразум са Свјетском банком (*енг.* The World Bank), а по основу придруживања Партнерству за савјетовање и управљање резервама (*енг.* Reserve Advisory & Management Partnership – RAMP) те је дио средстава девизних резерви Централне банке преусмјерен спољном портфељ менаџеру на управљање по овом основу. На дан 31. децембар 2024. године, спољни портфељ менаџер је инвестирао повјерена средства девизних резерви у дужничке инструменте у EUR и USD валути.

Више информација о промјенама и аналитичким стањима значајних компоненти девизних резерви те одговарајућим износима који су утицали на нето страну активу, годишњу нето добит и капитал Централне банке је објављено у сљедећим напоменама:

Напомена	Назив
4	Аранжман валутног одбора
8	Депозити код иностраних банака
10	Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит
11	Монетарно злато
22	Нето каматни приходи
32	Капитал

Повећање износа монетарне пасиве у 2024. години је примарно резултат нето финансијских ефеката извршених трансакција куповина и продаја КМ са резидентним банкама и за депоненте Централне банке те нето девизних уплата на рачуне резерви у EUR од стране резидентних банака у циљу испуњавања обавезне резерве у складу са захтјевима новог оквира обавезне резерве. Поред тога, резидентне банке су нецикличним интензитетом подизале и враћале КМ новчанице и кованице путем издвојених трезора Централне банке што је довело до кумулативног нето пораста КМ новчаница и кованица у оптицају у односу на 31. децембар 2023. године, уз истовремено нето смањење рачуна резерви резидентних банака по овом основу.

Све резидентне банке су уредно испуњавале обавезну резерву у складу са законским прописима Централне банке. Од 1. јануара 2024. године Централна банка примјењује нови оквир обавезне резерве за резидентне банке. Новим оквиром су дефинисане и стопе накнада по основу средстава обавезних резерви које се обрачунавају и исплаћују резидентним банкама. Централна банка није мијењала стопе накнада током 2024. године.

Више информација о промјенама и аналитичким стањима компоненти монетарне пасиве те примијењеној политици обавезне резерве Централне банке је објављено у сљедећим напоменама:

Напомена	Назив
17	Новчанице и кованице у оптицају
18	Депозити банака
19	Депозити Владе и осталих јавних институција
22	Нето каматни приходи

4. АРАНЖМАН ВАЛУТНОГ ОДБОРА

Валутни одбор је аранжман са фиксним девизним курсом који је везан за стабилну страну валуту тзв. резервну валуту, гдје се укупан износ домаће валуте у сваком тренутку може слободно конвертовати у резервну валуту. Свака емитована КМ има пуно покриће у иностраној валути за коју је везана према унапријед дефинисаном девизном фиксном курсу према EUR валути. Законом о Централној банци дефинисано је правило за издавање валуте „валутни одбор“ према којем је Централна банка обавезна да обезбиједи да укупан износ њене монетарне пасиве никада не пређе еквивалентан износ (изражен у КМ) њених нето девизних резерви.

Детаљи поштовања тог правила су сљедећи:

У хиљадама КМ	31. децембар 2024.	31. децембар 2023.
Званичне девизне резерве		
Готовина у страним валутама	525.980	455.191
Депозити код иностраних банака	6.786.228	8.326.590
Специјална права вучења у ММФ-у	4.771	2.073
Дужнички инструменти	9.768.714	7.330.551
Монетарно злато	555.157	175.459
УКУПНО	17.640.850	16.289.864
Обавезе према нерезидентима	2.462	2.454
Нето девизне резерве (Званичне девизне резерве умањене за обавезе према нерезидентима)	17.638.388	16.287.410
Монетарна пасива		
Новчанице и кованице у оптицају	7.959.215	7.565.108
Депозити банака	7.455.395	7.083.235
Депозити Владе и осталих јавних институција	860.083	752.898
УКУПНО	16.274.693	15.401.241
НЕТО СТРАНА АКТИВА (Нето девизне резерве умањене за монетарну пасиву)	1.363.695	886.169

Приказани износи свих компоненти валутног одбора представљају њихова књиговодствена стања на датуме извјештавања.

Нето страна актива Централне банке је главни финансијски индикатор постизања и одржавања стабилности домаће валуте у БиХ и њена основна мјера успјешног пословања. Она представља дио званичних девизних резерви, које се могу користити само за намјене и потребе одређене Законом о Централној банци.

Нето страна актива је износ који гарантује стабилност домаће валуте, односно монетарну стабилност и апсорбује потенцијалне финансијске ризике који произилазе из управљања званичним девизним резервама. Значајно побољшане финансијске перформансе Централне банке у 2024. години су довеле до повећања износа нето стране активе Централне банке, као главног показатеља стабилности валутног одбора. На дан 31. децембар 2024. године финансијско стање нето стране активе износи 1.363.695 хиљада КМ и у потпуности је обезбијеђена стабилност домаће валуте (31. децембар 2023: 886.169 хиљада КМ).

4. АРАНЖМАН ВАЛУТНОГ ОДБОРА (НАСТАВАК)

Више информација о финансијским ризицима којима је Централна банка била изложена у управљању званичним девизним резервама је објављено у [напомени 6](#).

На датуме извјештавања, адекватан ниво капитализованости Централне банке је обезбиједио извршавање њених функција прописаних Законом о Централној банци. За више информација погледати [напомену 32](#).

5. КЛАСИФИКАЦИЈА И МЈЕРЕЊЕ ФЕР ВРИЈЕДНОСТИ ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ И ФИНАНСИЈСКИХ ОБАВЕЗА

Фер вриједност је цијена која би била остварена продајом имовине или плаћена за пренос обавезе у редовној трансакцији између тржишних учесника на датум мјерења, независно од тога да ли је она видљива директно или процијењена неком другом методом вредновања. Приликом процјењивања фер вриједности имовине или обавезе, Централна банка узима у обзир карактеристике имовине или обавезе коју би тржишни учесници узели у обзир приликом процјењивања њихове цијене на датум мјерења.

Процјењене фер вриједности финансијске имовине и финансијских обавеза Централне банке су одређене користећи расположиве тржишне информације, уколико их има, и одговарајуће методологије вредновања.

Осим тога, у сврху финансијског извјештавања, мјерење фер вриједности се категорише у Ниво 1, 2 или 3 у зависности од степена расположивости мјерења фер вриједности и значаја улазних података за цјелокупно мјерење фер вриједности, што је описано у наставку:

- Ниво 1 улазни подаци су котиране цијене (неприлагођене) за идентичну имовину и обавезе на активним тржиштима којима Централна банка може приступити на датум мјерења;
- Ниво 2 улазни подаци су подаци, осим котираних цијена укључених у Ниво 1, који су било директно или индиректно расположиви за имовину и обавезе; и
- Ниво 3 улазни подаци су подаци који нису расположиви за имовину или обавезе.

5. КЛАСИФИКАЦИЈА И МЈЕРЕЊЕ ФЕР ВРИЈЕДНОСТИ ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ И ФИНАНСИЈСКИХ ОБАВЕЗА (НАСТАВАК)

5.1. Финансијска имовина мјерена по фер вриједности

Сљедећа табела даје анализу финансијске имовине мјерене по фер вриједности на сваки датум извјештавања по нивоима хијерархије фер вриједности унутар које је мјерење фер вриједности категоризовано. Ови износи представљају вриједности које су приказане у извјештају о финансијском положају.

У хиљадама КМ

31. децембар 2024.

Финансијска имовина	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Укупно
<i>Финансијска имовина мјерена по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит</i>				
Дужнички инструменти	8.639.813	-	-	8.639.813
Монетарно злато	555.157	-	-	555.157
УКУПНО	9.194.970	-	-	9.194.970

У хиљадама КМ

31. децембар 2023.

Финансијска имовина	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Укупно
<i>Финансијска имовина мјерена по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит</i>				
Дужнички инструменти	6.150.130	-	-	6.150.130
Монетарно злато	175.459	-	-	175.459
УКУПНО	6.325.589	-	-	6.325.589

Финансијска имовина се мјери по фер вриједности у извјештају о финансијском положају користећи задње послеподневне цијене које котирају на активном тржишту, преузете са званичних сервиса, а што одговара Нивоу 1 хијерархије на датуме извјештавања. За мјерење фер вриједности дужничких инструмента користе се тржишне цијене са званичног сервиса Bloomberg, а за мјерење фер вриједности монетарног злата користи се цијена унце злата преузета са званичног сервиса Reuters.

5. КЛАСИФИКАЦИЈА И МЈЕРЕЊЕ ФЕР ВРИЈЕДНОСТИ ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ И ФИНАНСИЈСКИХ ОБАВЕЗА (НАСТАВАК)

5.2. Финансијска имовина и финансијске обавезе који се не мјере по фер вриједности

У хиљадама КМ

	Књиговодствена вриједност	31. децембар 2024. Фер вриједност
Финансијска имовина		
<i>Финансијска имовина мјерена по амортизованом трошку:</i>		
Готовина у страним валутама	525.980	525.980
Депозити код иностраних банака	6.786.228	6.786.228
Специјална права вучења у ММФ-у	4.771	4.771
Дужнички инструменти по амортизованом трошку	1.128.901	1.041.621
Остала финансијска имовина	4.121	4.121
	<i>8.450.001</i>	<i>8.362.721</i>
<i>Финансијска имовина класификована по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит - избор трошка стицања:</i>		
Остала улагања	27.813	27.813
	<i>27.813</i>	<i>27.813</i>
Укупно	8.477.814	8.390.534
Финансијске обавезе		
<i>Финансијске обавезе мјерене по амортизованом трошку:</i>		
Новчанице и кованице у оптицају	7.959.215	7.959.215
Депозити банака	7.455.395	7.455.395
Депозити Владе и осталих јавних институција	860.083	860.083
Остале финансијске обавезе	250.245	250.245
Укупно	16.524.938	16.524.938

5. КЛАСИФИКАЦИЈА И МЈЕРЕЊЕ ФЕР ВРИЈЕДНОСТИ ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ И ФИНАНСИЈСКИХ ОБАВЕЗА (НАСТАВАК)

5.2. Финансијска имовина и финансијске обавезе који се не мјере по фер вриједности (наставак)

У хиљадама КМ

	Књиговодствена вриједност	31. децембар 2023. Фер вриједност
Финансијска имовина		
<i>Финансијска имовина мјерена по амортизованом трошку:</i>		
Готовина у страним валутама	455.191	455.191
Депозити код иностраних банака	8.326.590	8.326.590
Специјална права вучења у ММФ-у	2.073	2.073
Дужнички инструменти по амортизованом трошку	1.180.421	1.084.267
Остала финансијска имовина	3.539	3.539
	9.967.814	9.871.660
<i>Финансијска имовина класификована по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит – избор трошка стицања:</i>		
Остала улагања	27.813	27.813
	27.813	27.813
Укупно	9.995.627	9.899.473
Финансијске обавезе		
<i>Финансијске обавезе мјерене по амортизованом трошку:</i>		
Новчанице и кованице у оптицају	7.565.108	7.565.108
Депозити банака	7.083.235	7.083.235
Депозити Владе и осталих јавних институција	752.898	752.898
Остале финансијске обавезе	68.423	68.423
Укупно	15.469.664	15.469.664

За финансијску имовину и финансијске обавезе који се не мјере по фер вриједности, фер вриједност ових компоненти је размотрена у сврху објављивања података о њиховој процијењеној фер вриједности. Управа сматра да књиговодствене вриједности финансијске имовине по амортизованом трошку, осталих улагања и финансијских обавеза по амортизованом трошку, осим дужничких инструмената по амортизованом трошку представљају разумну процјену њихове фер вриједности на датуме извјештавања. Наведена процјена је извршена уважавајући специфичан положај Централне банке као врховне монетарне власти која оперира по аранжману валутног одбора као и доминантну краткорочност ових компоненти. За више информација погледати [напомене 6.3.](#) и [8.](#)

На датуме извјештавања, финансијска имовина и финансијске обавезе које се не мјере по фер вриједности припадају нивоу 2 мјерења фер вриједности, осим за дужничке инструменте по амортизованом трошку који припадају нивоу 1 мјерења јер је њихова фер вриједност утврђена истом техником мјерења која се користи за дужничке инструменте мјерене по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит.

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА

Финансијска имовина по основу које је Централна банка изложена финансијским ризицима (кредитни ризик, тржишни ризици и ризик ликвидности) су:

- Готовина у страним валутама,
- Депозити код иностраних банака (централних банака, пословних банака и BIS-а),
- Специјална права вучења у ММФ-у,
- Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит,
- Монетарно злато,
- Дужнички инструменти по амортизованом трошку,
- Остала финансијска имовина (потраживања од резидентних банака, кредити запосленим и остала потраживања) и
- Остала улагања.

На управљање девизним резервама и управљање финансијским ризицима у процесу управљања девизним резервама у значајној мјери утичу кретања на финансијским тржиштима, првенствено кретања на финансијском тржишту зоне евра, на које утиче велики број различитих фактора, од који су најважније мјере ЕЦБ-а и осталих водећих централних банака на глобалном нивоу.

Све три кључне каматне стопе ЕЦБ су смањиване у јуну, септембру, октобру и децембру 2024. године. Каматна стопа на новчане депозите (*енг.* Deposit facility rate) је са 4,00%, колико је износила на почетку године, до краја године смањена на 3,00%. Каматна стопа за главне операције рефинансирања (*енг.* Main refinancing operations rate) смањена је са 4,50% на 3,15%, а каматна стопа за могућност посуђивања (*енг.* Marginal lending facility rate) смањена је са 4,75% на 3,40%. Главна детерминанта монетарне политике ЕЦБ је и даље ниво инфлације у зони евра, са циљем да се достигне средњорочни циљани ниво инфлације од 2,00%. Управни одбор ЕЦБ истиче како се, при одређивању монетарне политике, не одређује унапријед за одређену динамику промјене стопа, него примјењује приступ који се заснива на најскоријим доступним подацима. Одлуке Управног одбора ЕЦБ о каматним стопама ће, како су навели, зависити о процјени будућих инфлаторних кретања на основу најскоријих макроекономских и финансијских података, те динамици базне инфлације и јачини трансмисије монетарне политике.

Смањивање кључних каматних стопа у зони евра се, као и претходних година, одразило на кретање тржишних каматних стопа (еурибор) и тржишних приноса на евро обвезнице у 2024. години. Половином године је дошло до израженијег пада приноса обвезница земаља чланица зоне евра, а приноси обвезница краће рочности су такав тренд углавном задржали до краја године. С друге стране, приноси обвезница средње и дуже рочности су крајем године забиљежили одређену корекцију навише, због очекивања да наредна смањења каматних стопа ЕЦБ вјероватно неће бити толико интензивна.

Поред тога, утицај на оваква кретања приноса имала су и очекивања по питању будуће монетарне политике америчког Система федералних резерви (*енг.* Fed – Federal Reserve System). Америчка централна банка је током 2024. године три пута смањила референтну каматну стопу (у септембру, новембру и децембру) за укупно 100 базних поена.

Крива приноса државних обвезница на финансијском тржишту зоне евра је и даље инверзна у текућем извјештајном периоду, односно приноси државних обвезница дужих преосталих рочности до доспијећа и даље су нижи од краткорочних тржишних приноса и краткорочних каматних стопа на финансијском тржишту зоне евра.

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.1. Кредитни ризик

Кредитни ризик је ризик од неизвршења уговорних обавеза од стране друге уговорне стране или емитента дужничких хартија од вриједности с фиксним приходом, при чему уговорна страна представља субјекта код којег се, у складу с прописима Централне банке, држе или су инвестирана средства девизних резерви.

Управљање кредитним ризиком остварује се:

- ограничавањем обима финансијских инструмената,
- ограничавањем уговорних страна и емитената на оне с прихватљивим композитним кредитним рејтингом,
- дефинисањем ограничења у погледу концентрације за инвестирање код сваке појединачне уговорне стране,
- ограничавањем максималног износа који се може инвестирати у појединачне врсте финансијских инструмената,
- ограничавањем величине емисије појединачне хартије од вриједности и
- ограничавањем рочности инвестирања.

За средства која су евидентирана у ванбилансној евиденцији, Централна банка није изложена кредитном ризику, јер сав ризик који евентуално може резултирати из основа пласмана тих средстава носе уговорно власници средстава (погледати [напомене 35](#) и [36](#)).

Мјерење очекиваних кредитних губитака

Финансијска имовина за коју Централна банка врши израчун очекиваних кредитних губитака обухвата:

- депозите код иностраних банака,
- специјална права вучења у ММФ-у,
- дужничке инструменте по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит,
- дужничке инструменте по амортизованом трошку и
- осталу финансијску имовину (потраживања од резидентних банака, кредити запосленим и остала потраживања).

Основни критеријум за дефинисање ограничења изложености кредитном ризику представља композитни кредитни рејтинг. Композитни кредитни рејтинг представља просјек нивоа постојећих кредитних рејтинга додијелених одређеном емитенту од стране најмање двије од три кредитне рејтинг агенције (Standard & Poor's, Fitch Ratings или Moody's).

Финансијску имовину која има композитни кредитни рејтинг нивоа АА минус (АА-) или виши, Централна банка третира као изложеност кредитном ризику ниског нивоа.

Финансијску имовину која има композитни кредитни рејтинг нивоа од ВВВ минус (ВВВ-) до А плус (А+), Централна банка третира као изложеност кредитном ризику средњег нивоа.

Финансијску имовину која има композитни кредитни рејтинг нивоа нижег од ВВВ минус (ВВВ-), Централна банка третира као изложеност кредитном ризику високог нивоа.

У недостатку кредитног рејтинга, Централна банка процјењује капацитет дужника да уредно измирује доспјеле уговорне новчане обавезе.

Модел умањења вриједности финансијске имовине дефинише три фазе расподјеле изложености, у зависности од нивоа кредитног ризика код иницијалног признавања и на темељу промјена нивоа кредитног ризика након иницијалног признавања као што је приказано у наставку:

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.1. Кредитни ризик (наставак)

1. Фаза 1 расподјеле изложености – Финансијска имовина коју Централна банка приликом иницијалног признавања третира као изложеност кредитном ризику ниског или средњег нивоа алоцира се у Фазу 1. Према интерним актима Централне банке, улагање девизних средстава које подразумева излагање кредитном ризику високог нивоа није дозвољено. Свако улагање средстава девизних резерви приликом иницијалног признавања алоцира се у Фазу 1 расподјеле изложености.
2. Фаза 2 расподјеле изложености – Уколико дође до значајног повећања кредитног ризика у односу на иницијално признавање, финансијска имовина која је била алоцирана у Фазу 1 прелази у Фазу 2.
3. Фаза 3 расподјеле изложености – Уколико се финансијској имовини додијели статус неиспуњавања обавеза (*енг.* Default), финансијска имовина прелази у Фазу 3.

Израчунавање очекиваних кредитних губитака врши се или на 12-мјесечној или на цјеложивотној основи, у зависности од тога који је ниво композитног кредитног рејтинга финансијске имовине, да ли је дошло до значајног повећања кредитног ризика од момента иницијалног признавања финансијске имовине или је финансијска имовина кредитно умањена.

За финансијску имовину која је алоцирана у Фазу 1, врши се обрачун 12-мјесечних очекиваних кредитних губитака, док се за финансијску имовину која је алоцирана у Фазу 2 или Фазу 3, врши обрачун цјеложивотних очекиваних кредитних губитака.

Значајно повећање кредитног ризика

Значајно повећање кредитног ризика, као критеријума за трансфер изложености у Фазу 2, представља:

- смањење оцјене композитног кредитног рејтинга за више од два подиока у односу на датум иницијалног признавања, осим у случају да се финансијска имовина и након смањења оцјене композитног кредитног рејтинга третира као изложеност кредитном ризику ниског нивоа на датум извјештавања или
- смањење оцјене композитног кредитног рејтинга финансијске имовине испод инвестибилног нивоа композитног кредитног рејтинга, тј. испод оцјене BBB минус (BBB-).

Финансијска имовина се не може из Фазе 1 реаловирати у Фазу 2 уколико Централна банка сматра да дужник који нема додијељен кредитни рејтинг има велики капацитет да уредно измирује доспјеле уговорне обавезе. У Фазу 2 не може се алоцирати ни финансијска имовина која и након смањења нивоа композитног кредитног рејтинга, има ниво AA минус (AA-) или виши, обзиром да се третира као изложеност кредитном ризику ниског нивоа.

Уколико се финансијски инструмент састоји из више транши које су иницијално признате у различитим периодима и које су у различитим периодима имале различите композитне кредитне рејтинге, уважавајући конзервативни приступ, као релевантно узима се израчунато повећање кредитног ризика од највишег подиока.

Уколико је до промјене оцјене кредитног ризика дошло усљед промјене методологије одређене кредитне рејтинг агенције и не ради се о значајном повећању кредитног ризика у односу на иницијално процијењене ризике, изложености се не класификују у Фазу 2.

Централна банка може на основу властите анализе за сваки индивидуални финансијски инструмент одредити алокацију тог финансијског инструмента у Фазу 2 или Фазу 3. Уколико су отклоњени узроци који су довели до алокације финансијске имовине у Фазу 2, изложеност се може вратити у Фазу 1, али минимално 90 дана након отклањања узрока.

Поред наведених критеријума, класификација по фазама може се вршити и на основу претпоставке да је дошло до значајног повећања кредитног ризика уколико плаћање касни 30 или више дана, при чему се финансијска имовина класификује у Фазу 2 (*енг.* underperforming) уколико плаћање касни 30-89 дана. Финансијска имовина се класификује у Фазу 3 (*енг.* nonperforming) уколико плаћање касни 90 или више дана.

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.1. Кредитни ризик (наставак)

Дефиниција статуса неиспуњавања обавеза (енг. Default)

Критеријум за статус неиспуњавања обавеза представљају објективни докази умањења вриједности, и то посебно:

- значајне финансијске потешкоће емитента хартија од вриједности,
- непоштовање уговорних обавеза у смислу кашњења по обавезама главнице и камате,
- евентуално реструктурирање или измјена постојећих услова сервисирања обавеза по основу дуга произашлог из финансијског инструмента из разлога који се односе на финансијске потешкоће емитента,
- вјероватноћа банкрота и/или ликвидације или други облик финансијске реорганизације и/или
- нестанак активног тржишта за трговање.

Израчунавање очекиваних кредитних губитака

Очекивани кредитни губици се израчунавају као производ три варијабле: вјероватноће неиспуњења обавеза (енг. PD - Probability of Default), губитка у случају неиспуњења обавеза (енг. LGD - Loss Given Default) и изложености (енг. EAD - Exposure at Default), који се дефинишу како слиједи:

- **Вјероватноћа неиспуњења обавеза (PD)** представља процјену вјероватноће да друга уговорна страна неће бити у могућности да испуни своје обавезе по основу дуга. У извјештајним периодима користио се исти начин калкулације PD-а у складу са методологијом Централне банке за израчун очекиваних кредитних губитака која је у примјени од 1. јануара 2019. године.

Током 2024. године извршено је ажурирање параметара за израчун вјероватноће неиспуњења обавезе (енг. Default) за изложености према страним банкама и изложености по основу страних дужничких инструмената, у свјетлу перцепције пораста кредитних ризика усљед интензивирања геополитичких тензија и њиховог утицаја на свјетску економију. Резултат тога је већа вјероватноћа неиспуњења обавезе за све изложености које имају додјељене суверене и корпоративне рејтинге од стране водећих свјетских агенција за оцјену рејтинга, што је узроковало веће износе очекиваних кредитних губитака. За израчунавање умањења вриједности, у складу са најбољим праксама у другим централним банкама у региону и у Европској унији, а које су у обавези примјене МСФИ, Централна банка као параметар вјероватноће неиспуњења обавеза, користи процјене на основу података из транзиционих матрица које објављују кредитне рејтинг агенције и експертске оцјене у виду фиксних процената вјероватноће неиспуњења обавеза.

За израчунавање вјероватноће неиспуњења обавеза процјене се раде на основу транзиционих матрица за корпорације на глобалном нивоу које садрже податке о просјечној стопи једногодишње транзиције одговарајућег дугорочног нивоа кредитног рејтинга у статус „D“, тј. default или статус „SD“, тј. selective default. На основу наведених података врше се процјене вјероватноће неиспуњења обавеза за изложености према страним комерцијалним банкама и страним државама, односно страним централним банкама и владама, за које је могуће израчунати композитне кредитне рејтинге. При процјени вјероватноће неиспуњења обавеза за изложености према страним државама, односно страним централним банкама и владама, у обзир се узима и први ненулти податак о стопи једногодишње транзиције нивоа суверених рејтинга у статус „D“, тј. default или статус „SD“, тј. selective default из транзиционих матрица за суверене рејтинге. За изложености за које није могуће израчунати композитне кредитне рејтинге, у оба извјештајна периода, користе се експертске оцјене у виду фиксних процената, односно поједностављени приступ у складу са анализом тренутног стања и досадашњег искуства.

- **Губитак у случају неиспуњења обавеза (LGD)** представља процјену процентуалне изложености емитенту која се у случају настанка неиспуњења обавеза неће моћи наплатити. За губитак у случају неиспуњења обавеза се користи константна вриједност једногодишњег LGD-а у износу од 45% у складу с чланом 161. Уредбе 575/2013 Европског парламента и Одбора од 26. јуна 2013. године (енг. Capital Requirements Regulations односно „CRR“).

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.1. Кредитни ризик (наставак)

- **Изложеност (EAD)** представља књиговодствену вриједност финансијске имовине, односно књиговодствено стање на дан иницијалног признавања/на датум извјештавања.

Износ умањења вриједности за изложености које су предмет индивидуалне процјене се рачуна као разлика између књиговодствене вриједности финансијске имовине и вјероватноћом пондерисане садашње вриједности процијењених новчаних токова, дисконтване ефективном каматном стопом, при чему се очекивани кредитни губици дисконтују на датум извјештавања, а не на датум очекиваног неиспуњења обавеза или на други датум.

За потребе одређивања значајног повећања кредитног ризика и признавања очекиваних кредитних губитака, финансијски инструменти се могу сврстати у групе, и то на темељу заједничких карактеристика кредитног ризика, како би се омогућило лакше провођење анализе ради правовременог утврђивања значајног повећања кредитног ризика.

Израчунавање умањења вриједности за финансијске инструменте на колективној основи се код изложености класификованих у Фазу 1 врши на 12-мјесечном нивоу, док се за изложености класификоване у Фазу 2 израчунава цјеложивотни кредитни губитак.

Укључивање будућих (*енг. forward-looking*) информација

Циљ умањења вриједности је признати очекиване кредитне губитке на цјеложивотном периоду за финансијске инструменте код којих је дошло до значајног повећања кредитног ризика у односу на иницијално процијењене ризике, без обзира да ли се процјена ради на индивидуалној или колективној основи, узимајући у обзир све разумне и поткријељене информације укључујући и оне које се односе на будућност.

У складу са наведеним, укључивање будућих информација у израчунавање очекиваних губитака врши се прилагођавањем вјероватноће губитка.

С обзиром да Централна банка у свом портфељу има финансијске инструменте од издаваоца различитих и по структури, као и географској распрострањености, с циљем укључивања будућих (*енг. forward-looking*) информација при израчунавању очекиваних кредитних губитака, Централна банка се ослања на предвиђања промјене рејтинга (*енг. outlook*) за поједине инструменте односно издаваоце.

Предвиђање смјера кретања рејтинга на израчунату вјероватноћу губитка: позитивно, стабилно или негативно предвиђање од стране три највеће рејтинг агенције је укључено у вјероватноћу неиспуњења обавеза по принципу једнаких вјероватноћа.

Централна банка за оцјену умањења вриједности користи индивидуални и колективни приступ.

С обзиром на структуру и класификацију портфеља, Централна банка ће сваку изложеност за коју се утврди објективно умањење вриједности, односно статус неиспуњења обавеза, посматрати као индивидуално значајну изложеност и примјењивати индивидуалну процјену. За индивидуални приступ оцјени умањења вриједности користи се оцјена кроз три различита сценарија. За мјерење очекиваних кредитних губитака није нужно одредити сваки могући сценарио, али је потребно узети у обзир ризик или вјероватноћу настанка кредитног губитка на начин који одражава вјероватноћу настанка кредитног губитка и вјероватноћу изостанка кредитног губитка, чак и када је вјероватноћа настанка веома мала.

6.1.1. Изложеност кредитном ризику

Сљедећа табела приказује усклађивање између почетног и закључног стања умањења вриједности и резервација за финансијску имовину на датуме извјештавања:

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.1. Кредитни ризик (наставак)

6.1.1. Изложеност кредитном ризику (наставак)

У хиљадама КМ

	2024.				2023.			
	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Укупно	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Укупно
1. Депозити код иностраних банака								
На дан 1. јануар	1.657	-	-	1.657	1.850	-	-	1.850
Повећања очекиваних кредитних губитака	10.472	-	-	10.472	13.096	-	-	13.096
Отпуштања очекиваних кредитних губитака	(183)	-	-	(183)	(139)	-	-	(139)
Отпуштања због престанака признавања орочених депозита	(9.615)	-	-	(9.615)	(13.150)	-	-	(13.150)
На дан 31. децембар	2.331	-	-	2.331	1.657	-	-	1.657
2. Специјална права вучења у ММФ-у								
На дан 1. јануар	-	-	-	-	-	-	-	-
Повећања очекиваних кредитних губитака	-	-	-	-	-	-	-	-
Отпуштања очекиваних кредитних губитака	-	-	-	-	-	-	-	-
На дан 31. децембар	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит								
На дан 1. јануар	904	-	-	904	910	-	-	910
Повећања очекиваних кредитних губитака	2.299	-	-	2.299	619	-	-	619
Отпуштања очекиваних кредитних губитака	(46)	-	-	(46)	(28)	-	-	(28)
Отпуштања због доспјелих инструмената	(606)	-	-	(606)	(492)	-	-	(492)
<i>Нето повећања током године</i>	<i>1.647</i>	-	-	<i>1.647</i>	<i>99</i>	-	-	<i>99</i>
Нето отпуштања због продатих инструмената	(37)	-	-	(37)	(105)	-	-	(105)
На дан 31. децембар	2.514	-	-	2.514	904	-	-	904

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.1. Кредитни ризик (наставак)

6.1.1. Изложеност кредитном ризику (наставак)

У хиљадама КМ

	2024.				2023.			
	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Укупно	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Укупно
4. Дужнички инструменти по амортизованом трошку								
На дан 1. јануар	219	-	-	219	225	-	-	225
Повећања очекиваних кредитних губитака	199	-	-	199	3	-	-	3
Отпуштања очекиваних кредитних губитака	(12)	-	-	(12)	(9)	-	-	(9)
Отпуштања због доспјелих инструмената	(26)	-	-	(26)	-	-	-	-
На дан 31. децембар	380	-	-	380	219	-	-	219
5. Остала финансијска имовина								
На дан 1. јануар	6	-	601	607	6	-	601	607
Повећања очекиваних кредитних губитака	6	-	-	6	7	-	-	7
Отпуштања очекиваних кредитних губитака	(6)	-	-	(6)	(7)	-	-	(7)
На дан 31. децембар	6	-	601	607	6	-	601	607
Укупно почетно стање на дан 1. јануар	2.786	-	601	3.387	2.991	-	601	3.592
Укупно нето повећања / (отпуштања) очекиваних кредитних губитака током године	2.445	-	-	2.445	(205)	-	-	(205)
Укупно закључно стање на дан 31. децембар	5.231	-	601	5.832	2.786	-	601	3.387

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.1. Кредитни ризик (наставак)

6.1.2. Концентрација кредитног ризика

а) Максимална изложеност кредитном ризику - Финансијска имовина која је предмет умањења

Сљедећа табела приказује максималну изложеност финансијске имовине Централне банке кредитном ризику на датуме извјештавања, анализирану по класама финансијских инструмената за које се очекивани кредитни губици рачунају и признају:

У хиљадама КМ	31. децембар 2024.				31. децембар 2023.			
	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Укупно	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Укупно
Класе финансијских инструмената								
Готовина у страним валутама								
Бруто књиговодствена вриједност	525.980	-	-	525.980	455.191	-	-	455.191
Умањење вриједности	-	-	-	-	-	-	-	-
Књиговодствена вриједност	525.980	-	-	525.980	455.191	-	-	455.191
Депозити код иностраних банака								
Бруто књиговодствена вриједност	6.788.559	-	-	6.788.559	8.328.247	-	-	8.328.247
Умањење вриједности	(2.331)	-	-	(2.331)	(1.657)	-	-	(1.657)
Књиговодствена вриједност	6.786.228	-	-	6.786.228	8.326.590	-	-	8.326.590
Специјална права вучења у ММФ-у								
Бруто књиговодствена вриједност	4.771	-	-	4.771	2.073	-	-	2.073
Умањење вриједности	-	-	-	-	-	-	-	-
Књиговодствена вриједност	4.771	-	-	4.771	2.073	-	-	2.073
Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит								
Бруто књиговодствена вриједност	8.639.813	-	-	8.639.813	6.150.130	-	-	6.150.130
Резервације за очекиване кредитне губитке (признате у осталој свеобухватној добити)	2.514	-	-	2.514	904	-	-	904
Бруто књиговодствена вриједност	8.639.813	-	-	8.639.813	6.150.130	-	-	6.150.130

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.1. Кредитни ризик (наставак)

6.1.2. Концентрација кредитног ризика (наставак)

У хиљадама КМ Класе финансијских инструмената	31. децембар 2024.				31. децембар 2023.			
	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Укупно	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Укупно
Дужнички инструменти по амортизованом трошку								
Бруто књиговодствена вриједност	1.129.281	-	-	1.129.281	1.180.640	-	-	1.180.640
Умањење вриједности	(380)	-	-	(380)	(219)	-	-	(219)
Књиговодствена вриједност	1.128.901	-	-	1.128.901	1.180.421	-	-	1.180.421
Остала финансијска имовина								
Бруто књиговодствена вриједност	4.127	-	601	4.728	3.545	-	601	4.146
Умањење вриједности	(6)	-	(601)	(607)	(6)	-	(601)	(607)
Књиговодствена вриједност	4.121	-	-	4.121	3.539	-	-	3.539

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.1. Кредитни ризик (наставак)

6.1.2. Концентрација кредитног ризика (наставак)

б) Максимална изложеност кредитном ризику - Финансијски инструменти који нису предмет умањења

У хиљадама КМ	31. децембар 2024.	31. децембар 2023.
Књиговодствене вриједности		
Монетарно злато	555.157	175.459
Остала улагања	27.813	27.813
УКУПНО	582.970	203.272

Централна банка не држи колатерале и остала заложна средства у циљу покривања кредитног ризика. На дан 31. децембар 2024. године Централна банка нема имовину која је доспјела, а ненаплаћена и има умањену имовину у износу од 601 хиљаде КМ (На дан 31. децембар 2023. године Централна банка нема имовину која је доспјела, а ненаплаћена и има умањену имовину у износу од 601 хиљаде КМ).

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.1. Кредитни ризик (наставак)

6.1.2. Концентрација кредитног ризика (наставак)

Концентрација према кредитном рејтингу

Сљедеће табеле представљају анализу концентрације финансијске имовине Централне банке према композитном кредитном рејтингу уговорне стране на датуме извјештавања:

У хиљадама КМ

31. децембар 2024.

Кредитни рејтинг	Готовина у страним валутама	Депозити код иностраних банака	Специјална права вучења у ММФ-у	Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	Монетарно злато	Дужнички инструменти по амортизованом трошку	Остала финансијска имовина	Остала улагања	Укупно
AAA	-	3.590.164	-	2.413.995	-	142.730	-	-	6.146.889
AA+	-	601	-	1.830.820	-	285.063	-	-	2.116.484
AA	-	8.625	-	61.464	-	55.400	-	-	125.489
AA-	-	1.406.504	-	2.778.154	-	316.143	-	-	4.500.801
A+	-	877.999	-	-	-	-	-	-	877.999
A	-	472.428	-	131.506	-	41.279	-	-	645.213
A-	-	-	-	781.479	-	192.408	-	-	973.887
П ¹	-	432.238	4.771	-	555.157	-	-	27.813	1.019.979
BBB+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
BBB	-	-	-	642.395	-	96.258	-	-	738.653
BBB-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Без рејтинга	525.980	-	-	-	-	-	4.728	-	530.708
Укупно	525.980	6.788.559	4.771	8.639.813	555.157	1.129.281	4.728	27.813	17.676.102
Умањење вриједности	-	(2.331)	-	-	-	(380)	(607)	-	(3.318)
	525.980	6.786.228	4.771	8.639.813²	555.157	1.128.901	4.121	27.813	17.672.784

¹ Међународне институције (енг. International institutions)

² Резервације за очекиване кредитне губитке не умањују бруто књиговодствену вриједност дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит

УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.1. Кредитни ризик (наставак)

6.1.2. Концентрација кредитног ризика (наставак)

У хиљадама КМ

31. децембар 2023.

Кредитни рејтинг	Готовина у страним валутама	Депозити код иностраних банака	Специјална права вучења у ММФ-у	Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит		Монетарно злато	Дужнички инструменти по амортизованом грошку		Остала финансијска имовина	Остала улагања	Укупно
AAA	-	3.914.210	-	2.015.799	-	-	141.871	-	-	-	6.071.880
AA+	-	431	-	653.467	-	-	283.696	-	-	-	937.594
AA	-	836.324	-	1.578.434	-	-	221.715	-	-	-	2.636.473
AA-	-	806.995	-	723.414	-	-	146.741	-	-	-	1.677.150
A+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A	-	2.224.953	-	37.616	-	-	41.528	-	-	-	2.304.097
A-	-	-	-	683.479	-	-	191.383	-	-	-	874.862
П ³	-	545.334	2.073	-	175.459	-	-	-	-	27.813	750.679
BBB+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
BBB	-	-	-	457.921	-	-	153.706	-	-	-	611.627
BBB-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Без рејтинга	455.191	-	-	-	-	-	-	-	4.146	-	459.337
Укупно	455.191	8.328.247	2.073	6.150.130	175.459	1.180.640	1.180.640	4.146	27.813	16.323.699	
Умањење вриједности	-	(1.657)	-	-	-	-	(219)	(607)	-	-	(2.483)
УКУПНО	455.191	8.326.590	2.073	6.150.130⁴	175.459	1.180.421	3.539	27.813	16.321.216		

³ Међународне институције (енг. International institutions)

⁴ Резервације за очекиване кредитне губитке не умањују бруто књиговодствену вриједност дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.1. Кредитни ризик (наставак)

6.1.2. Концентрација кредитног ризика (наставак)

Географска концентрација ризика финансијске имовине са изложеношћу кредитном ризику

Сљедеће табеле дају информацију о изложености финансијске имовине Централне банке кредитном ризику по бруто књиговодственим вриједностима, разврстано по географским регијама на датуме извјештавања. За потребе ове објаве, Централна банка је разврстала изложености по регијама на основу домицилне земље уговорне стране:

31. децембар 2024. године

У хиљадама КМ	Земље			Укупно
	ЕУ земље	нечланице ЕУ	Босна и Херцеговина	
Готовина у страним валутама	-	-	525.980	525.980
Депозити код иностраних банака	3.834.332	2.954.227	-	6.788.559
Специјална права вучења у ММФ-у	-	4.771	-	4.771
Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	8.553.500	86.313	-	8.639.813
Монетарно злато	-	555.157	-	555.157
Дужнички инструменти по амортизованом трошку	1.129.281	-	-	1.129.281
Остала финансијска имовина	-	-	4.728	4.728
Остала улагања	10	27.803	-	27.813
Укупно	13.517.123	3.628.271	530.708	17.676.102
			Умањење вриједности	(3.318)
			УКУПНО	17.672.784

31. децембар 2023. године

У хиљадама КМ	Земље			Укупно
	ЕУ земље	нечланице ЕУ	Босна и Херцеговина	
Готовина у страним валутама	-	-	455.191	455.191
Депозити код иностраних банака	4.967.125	3.361.122	-	8.328.247
Специјална права вучења у ММФ-у	-	2.073	-	2.073
Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	6.150.130	-	-	6.150.130
Монетарно злато	-	175.459	-	175.459
Дужнички инструменти по амортизованом трошку	1.180.640	-	-	1.180.640
Остала финансијска имовина	-	-	4.146	4.146
Остала улагања	10	27.803	-	27.813
Укупно	12.297.905	3.566.457	459.337	16.323.699
			Умањење вриједности	(2.483)
			УКУПНО	16.321.216

Анализа каматоносних компоненти девизних резерви према појединачној земљи у којој су средства инвестирана је објављена у [напоменама 8, 10 и 12.](#)

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.2. Тржишни ризик

Тржишни ризик је ризик од промјене тржишне вриједности финансијске имовине и инструмената услед промјене услова на финансијским тржиштима. Тржишни ризици са којима се Централна банка сусреће у свом пословању су: девизни ризик, каматни ризик и ризик цијене злата. Циљ управљања тржишним ризицима је контрола и управљање ризицима у оквиру прихватљивих параметара, с циљем оптимизације поврата.

У сврху квантификације ефеката тржишног ризика на вриједност девизних резерви Централна банка користи концепт „вриједности под ризиком“ (VaR – Value at Risk). Вриједност под ризиком представља статистичку мјеру која показује највећи могући губитак портфеља девизних резерви који може настати услед промјене цијена финансијских инструмената и промјене девизних курсева, уз одређени ниво поузданости за одређени временски интервал. Вриједност VaR за тржишни ризик се израчунава аналитичком (параметарском) методом, на основу средње вриједности добитка/губитка или стопе приноса посматраног портфеља и стандардне девијације посматраних података. Централна банка при обрачунавању VaR примјењује ниво поузданости од 99% за временски интервал од десет дана.

За израчунавање вриједности VaR портфеља девизних резерви Централне банке, узимају се у обзир све позиције у портфељу девизних резерви које су изложене тржишним ризицима, односно девизном, каматном и цјеновном ризику. На дан 31. децембар 2024. године, изложеност девизних резерви Централне банке (VaR уз ниво поузданости 99% за временски интервал од десет дана) која укључује промјене цијена финансијских инструмената и промјене девизних курсева у односу на КМ, износи 73.590 хиљада КМ (2023: 29.493 хиљаде КМ), што представља еквивалент 0,42% укупне финансијске имовине (2023: 0,18% укупне финансијске имовине).

Вриједност под ризиком у односу на 2023. годину је повећана првенствено због повећаног ризика промјене еурске цијене монетарног злата (допринос порасту VaR је 63,13%) и због повећања каматног ризика портфеља девизних резерви Централне банке (допринос порасту VaR је 36,03%).

Вриједности VaR на датуме извјештавања израчунати су као збир компоненталних вриједности VaR:

- за дио дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит и депозита код иностраних банака (девизни VaR који проистиче из промјене девизних курсева),
- за дужничке инструменте по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит (каматни VaR који проистиче из промјене тржишних приноса, односно промјене тржишне цијене дужничких инструмената) и
- за монетарно злато (VaR због промјене еурске тржишне цијене монетарног злата).

У хиљадама КМ	31. децембар 2024.	31. децембар 2023.
Каматни ризик	37.528	21.641
Ризик промјене еурске цијене монетарног злата	35.314	7.477
Девизни ризик	748	375
Укупно VaR	73.590	29.493

6.2.1. Девизни ризик

Девизни ризик је ризик промјене вриједности девизне имовине и обавеза услед промјене девизног курса. Централна банка је изложена девизном ризику кроз трансакције у страним валутама. Управљање девизним ризиком проводи се првенствено кроз усклађивање валутне структуре имовине и обавеза Централне банке, као и постављањем квантитативних ограничења за изложеност девизном ризику.

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.2. Тржишни ризик (наставак)

6.2.1. Девизни ризик (наставак)

Управљање и контролу девизног ризика Централна банка обезбјеђује строгим поштовањем одредби Закона о Централној банци и интерним актима Централне банке.

Највећи дио званичних девизних резерви држи се у EUR, а максималан износ који се може држати у другим конвертибилним валутама осим EUR не може бити већи од 50% од укупног износа несмањеног капитала и резерви Централне банке.

Сљедеће табеле приказују девизну позицију Централне банке на дан 31. децембар 2024. и 31. децембар 2023. године:

31. децембар 2024.		Остале стране валуте			Укупно
У хиљадама КМ	EUR	USD	КМ	КМ	Укупно
Готовина у страним валутама	525.980	-	-	-	525.980
Депозити код иностраних банака	6.761.143	17.083	8.002	-	6.786.228
Специјална права вучења у ММФ-у	-	-	4.771	-	4.771
Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	8.553.500	86.313	-	-	8.639.813
Монетарно злато	555.157	-	-	-	555.157
Дужнички инструменти по амортизованом трошку	1.128.901	-	-	-	1.128.901
Остала финансијска имовина	66	-	-	4.055	4.121
Остала улагања	10	-	-	27.803	27.813
Укупно финансијска имовина	17.524.757	103.396	12.773	31.858	17.672.784
Новчанице и кованице у оптицају	-	-	-	7.959.215	7.959.215
Депозити банака	623.510	-	-	6.831.885	7.455.395
Депозити Владе и осталих јавних институција	-	-	-	860.083	860.083
Остале финансијске обавезе	745	263	1	249.236	250.245
Укупно финансијске обавезе	624.255	263	1	15.900.419	16.524.938
НЕТО ДЕВИЗНА ПОЗИЦИЈА	16.900.502	103.133	12.772	(15.868.561)	1.147.846

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.2. Тржишни ризик (наставак)

6.2.1. Девизни ризик (наставак)

31. децембар 2023.				Остале		
У хиљадама КМ	EUR	USD	Остале	КМ	Укупно	
			стране			
			валуте			
Готовина у страним валутама	455.191	-	-	-	455.191	
Депозити код иностраних банака	8.313.378	6.829	6.383	-	8.326.590	
Специјална права вучења у ММФ-у	-	-	2.073	-	2.073	
Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	6.150.130	-	-	-	6.150.130	
Монетарно злато	175.459	-	-	-	175.459	
Дужнички инструменти по амортизованом трошку	1.180.421	-	-	-	1.180.421	
Остала финансијска имовина	63	-	-	3.476	3.539	
Остала улагања	10	-	-	27.803	27.813	
Укупно финансијска имовина	16.274.652	6.829	8.456	31.279	16.321.216	
Новчанице и кованице у оптицају	-	-	-	7.565.108	7.565.108	
Депозити банака	-	-	-	7.083.235	7.083.235	
Депозити Владе и осталих јавних институција	-	-	-	752.898	752.898	
Остале финансијске обавезе	561	23	1	67.838	68.423	
Укупно финансијске обавезе	561	23	1	15.469.079	15.469.664	
НЕТО ДЕВИЗНА ПОЗИЦИЈА	16.274.091	6.806	8.455	(15.437.800)	851.552	

Централна банка није изложена ризику промјене курса EUR због аранжмана валутног одбора чиме је КМ везана за EUR по курсу 1 EUR = 1,95583 КМ.

6.2.2. Каматни ризик

Каматни ризик је ризик промјене тржишне вриједности финансијске имовине усљед неповољних кретања каматних стопа.

Каматним ризиком се управља прописивањем циљаног модификованог трајања инвестираних девизних резерви, праћењем вриједности под ризиком, те одабиром одговарајућег тржишног индекса који, уз неопходна прилагођавања, представља референтни портфељ (бенчмарк) и прописивањем максималног износа дозвољеног одступања поврата портфеља од поврата њему одговарајућег бенчмарка (грешка праћења).

Циљано модификовано трајање се одговарајућим прописима Централне банке скраћује или продужује, у зависности од актуелне структуре портфеља девизних резерви, актуелних тржишних услова и доступних очекивања и прогноза, а у складу са стратешким одређењем да је максималан дозвољени рок инвестирања дужничких инструмената са фиксним приходом десет година, а максималан дозвољени рок инвестирања депозита код иностраних банака је једна година.

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.2. Тржишни ризик (наставак)

6.2.2. Каматни ризик (наставак)

Према прописима важећим на датуме извјештавања, циљано модификовано трајање укупног портфела девизних резерви којим управља Централна банка износи 1,10 година, уз дозвољена одступања +/- 0,40 година, док циљано модификовано трајање портфела дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит са преосталим роком до доспијећа дужим од годину дана износи 2,20 година уз дозвољена одступања +/- 0,30 година.

За средства девизних резерви која су повјерена на управљање спољном портфел менаџеру по основу споразума закљученог са Свјетском банком у оквиру RAMP програма, дозвољена одступања модификованог трајања су +/- 0,25 година од одговарајућих бенчмарка за USD и EUR портфел дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит ([напомена 10](#)).

Централна банка као основну мјеру изложености каматном ризику користи модификовано трајање дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит. Модификовано трајање је мјера осјетљивости цијене финансијског инструмента на промјену каматне стопе, односно тржишног приноса дужничког инструмента. Модификовано трајање се изражава као број година и што је трајање дуже, већи је и каматни ризик. Модификовано трајање портфела се израчунава као пондерисани просјек доспијећа новчаних токова појединачних финансијских инструмената у портфелу, при чему је пондер садашња вриједност новчаног тока. Током четвртог тромјесечја 2024. године модификовано трајање дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит, укључујући средства девизних резерви која су повјерена на управљање спољном портфел менаџеру, је благо продужено и износи 1,35 година на дан 31. децембар 2024. године (31. децембар 2023. године: 0,97 година), с обзиром да је побољшана стабилност валутног одбора.

Сљедеће табеле приказују изложеност Централне банке каматном ризику на датуме извјештавања, по књиговодственој вриједности инструмената, категоризоване (разврстане у разреде рочности) према критеријуму датума поновног одређивања каматних стопа у складу са уговорним аранжманима (уговорни новчани токови, као нпр. исплате купона) или датумом доспијећа инструмената. У складу с тим, критеријум за разврставање инструмената у разреде рочности за купонске дужничке инструменте по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит је датум доспијећа прве наредне исплате купона, док се дисконтни дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит, те дужнички инструменти по амортизованом трошку и депозити код иностраних банака разврставају у разреде рочности према датуму доспијећа инструмента:

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2024.

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.2. Тржишни ризик (наставак)

6.2.2. Каматни ризик (наставак)

31. децембар 2024.

У хиљадама КМ

	До 3 мјесеца	Од 3 до 12 мјесеци	Од 1 до 3 године	Преко 3 године	Бескаматно	Укупно
Готовина у страним валутама	-	-	-	-	525.980	525.980
Депозити код иностраних банака	6.193.032	571.034	-	-	22.162	6.786.228
Специјална права вучења у ММФ-у	4.742	-	-	-	29	4.771
Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	2.986.605	5.602.376	-	-	50.832	8.639.813
Монетарно злато	-	-	-	-	555.157	555.157
Дужнички инструменти по амортизованом трошку	-	58.664	231.159	836.608	2.470	1.128.901
Остала финансијска имовина	-	-	-	-	4.121	4.121
Остала улагања	-	-	-	-	27.813	27.813
Укупно финансијска имовина	9.184.379	6.232.074	231.159	836.608	1.188.564	17.672.784
Новчанице и кованице у оптицају	-	-	-	-	7.959.215	7.959.215
Депозити банака	7.454.281	-	-	-	1.114	7.455.395
Депозити Владе и осталих јавних институција	-	-	-	-	860.083	860.083
Остале финансијске обавезе	-	-	-	-	250.245	250.245
Укупно финансијске обавезе	7.454.281	-	-	-	9.070.657	16.524.938
КАМАТНА НЕУСКЛАЂЕНОСТ	1.730.098	6.232.074	231.159	836.608	(7.882.093)	1.147.846

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.2. Тржишни ризик (наставак)

6.2.2. Каматни ризик (наставак)

31. децембар 2023.

У хиљадама КМ	До 3	Од 3	Од 1	Преко 3	Бескаматно	Укупно
	мјесеца	до 12	до 3			
Готовина у страним валутама	-	-	-	-	455.191	455.191
Депозити код иностраних банака	7.465.786	824.722	-	-	36.082	8.326.590
Специјална права вучења у ММФ-у	2.053	-	-	-	20	2.073
Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	1.321.372	4.827.264	-	-	1.494	6.150.130
Монетарно злато	-	-	-	-	175.459	175.459
Дужнички инструменти по амортизованом трошку	-	58.271	153.916	965.658	2.576	1.180.421
Остала финансијска имовина	-	-	-	-	3.539	3.539
Остала улагања	-	-	-	-	27.813	27.813
Укупно финансијска имовина	8.789.211	5.710.257	153.916	965.658	702.174	16.321.216
Новчанице и кованице у оптицају	-	-	-	-	7.565.108	7.565.108
Депозити банака	7.082.560	-	-	-	675	7.083.235
Депозити Владе и осталих јавних институција	-	-	-	-	752.898	752.898
Остале финансијске обавезе	-	-	-	-	68.423	68.423
Укупно финансијске обавезе	7.082.560	-	-	-	8.387.104	15.469.664
КАМАТНА НЕУСКЛАЂЕНОСТ	1.706.651	5.710.257	153.916	965.658	(7.684.930)	851.552

Анализа осјетљивости базирана на сценаријима предефинисаних промјена тржишних приноса

У сврху квантификације ефеката изложености девизних резерви каматном ризику, као допуну VaR анализе, користи се стрес тест (анализа осјетљивости) који на бази модификованог трајања портфела дужничких инструмената предвиђа могући ефекат промјене каматних стопа (тржишних приноса) на финансијску имовину Централне банке.

За Централну банку је најважнији сценарио могући неочекивани скок каматних стопа (пад тржишних цијена дужничких инструмената), тако да се израчунава утицај на финансијску имовину у случају пораста каматних стопа (помјерања криве приноса на евро обвезнице на горе) према претпостављеном сценарију (предефинисани пораст).

Анализа осјетљивости на каматни ризик базирана на сценаријима предефинисаних промјена тржишних приноса (каматних стопа) изражених у базним поенима (б.п.) показује који су ефекти промјене нивоа криве приноса обвезница у зони евра (крива приноса на евро обвезнице) на вриједност финансијске имовине банке на извјештајне датуме.

Ефекти промјене нивоа криве приноса на евро обвезнице представљају пад тржишних вриједности дужничких инструмената за предефинисане порасте каматних стопа за 1, 50, 100 или 200 базних поена. Ова анализа претпоставља да су све остале варијабле непромијењене на посматране извјештајне датуме.

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.2. Тржишни ризик (наставак)

6.2.2. Каматни ризик (наставак)

Анализа осјетљивости - сценарији претпостављених промјена тржишних приноса на дан 31. децембар 2024.

Промјена тржишних приноса	+/- 1 б.п.	+/- 50 б.п.	+/- 100 б.п.	+/- 200 б.п.
Промјена финансијске имовине (у хиљадама КМ)	(1.048)/1.048	(52.419)/52.419	(104.837)/104.837	(209.674)/209.674

Анализа осјетљивости - сценарији претпостављених промјена тржишних приноса на дан 31. децембар 2023.

Промјена тржишних приноса	+/- 1 б.п.	+/- 50 б.п.	+/- 100 б.п.	+/- 200 б.п.
Промјена финансијске имовине (у хиљадама КМ)	(595)/595	(29.739)/29.739	(59.478)/59.478	(118.957)/118.957

У случају сценарија помјерања криве приноса на евро обвезнице на горе за 1 б.п. (0,01%), финансијска имовина Централне банке би на дан 31. децембар 2024. године била смањена за 1.048 хиљада КМ (На дан 31. децембар 2023. године: 595 хиљада КМ).

У случају сценарија помјерања криве приноса на евро обвезнице на доље за 1 б.п. (0,01%), финансијска имовина Централне банке би на дан 31. децембар 2024. године била већа за 1.048 хиљада КМ (На дан 31. децембар 2023. године: 595 хиљада КМ).

Ефекти на вриједност финансијске имовине у случају сценарија већих помјерања (+/- 50 б.п., +/- 100 б.п., или +/-200 б.п.) криве приноса на евро обвезнице, били би пропорционални ефектима промјене вриједности финансијске имовине узрокованим наведеним помјерањима криве приноса за +/- 1 б.п. (+/- 0,01%).

6.3. Ризик ликвидности

Ризик ликвидности се односи на могуће потешкоће у брзој ликвидацији дијела имовине, што је могуће у ситуацији у којој су тржишни услови неповољни и такође и када дође до непожељног кретања цијена.

Ликвидност портфеља девизних резерви је обезбјеђена држањем довољног износа ликвидних инструмената у портфељу.

Под појмом ликвидне имовине дефинише се имовина чија конверзија у новчана средства подразумијева минималне трансакционе трошкове и чија је вриједност најближа тржишној вриједности.

С обзиром на обавезу гарантовања конвертибилности КМ, дневна ликвидност мора бити обезбијеђена рочном усклађеношћу девизних резерви Централне банке.

Оквир за ликвидност треба да усклади прогнозиране потенцијалне потребе за ликвидношћу са одговарајућим ликвидним инструментима. Ликвидност сваког појединачног финансијског инструмента подобног за инвестирање треба да буде размотрена на одговарајући начин прије него што се изврши инвестирање у тај инструмент.

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.3. Ризик ликвидности (наставак)

Анализа рочности

Рочност финансијских обавеза Централне банке на датуме извјештавања приказана је у табелама у наставку на основу преосталог уговорног доспијећа од датума извјештавања.

Новчанице и кованице у оптицају су распоређене у период до три мјесеца.

31. децембар 2024.	Од 3		Од 1	Без		Укупно
	До 3	до 12	до 3	Преко 3	одређеног	
У хиљадама КМ	мјесеца	мјесеци	године	године	доспијећа	
Новчанице и кованице у оптицају	7.959.215	-	-	-	-	7.959.215
Депозити банака	7.455.395	-	-	-	-	7.455.395
Депозити Владе и осталих јавних институција	860.083	-	-	-	-	860.083
Остале финансијске обавезе	5.938	244.307	-	-	-	250.245
УКУПНО ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ	16.280.631	244.307	-	-	-	16.524.938

31. децембар 2023.	Од 3		Од 1	Без		Укупно
	До 3	до 12	до 3	Преко 3	одређеног	
У хиљадама КМ	мјесеца	мјесеци	године	године	доспијећа	
Новчанице и кованице у оптицају	7.565.108	-	-	-	-	7.565.108
Депозити банака	7.083.235	-	-	-	-	7.083.235
Депозити Владе и осталих јавних институција	752.898	-	-	-	-	752.898
Остале финансијске обавезе	4.104	64.319	-	-	-	68.423
УКУПНО ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ	15.405.345	64.319	-	-	-	15.469.664

Каматоносне компоненте девизних резерви, анализирани према њиховој преосталој уговореној рочности у односу на датуме извјештавања, су објављене у [напоменама 8, 10 и 12.](#)

7. ГОТОВИНА У СТРАНИМ ВАЛУТАМА

Готовина у страним валутама представља готовину која се држи у трезорима Централне банке. На датум извјештавања, укупан износ готовине у страним валутама се држи у EUR валути (31. децембар 2023. године: Укупан износ готовине у страним валутама се држао у EUR валути).

За потребе извјештавања о новчаним токовима готовина у страним валутама је укључена у новац и новчане еквиваленте ([напомена 33](#)).

8. ДЕПОЗИТИ КОД ИНОСТРАНИХ БАНАКА

Депозити код иностраних банака представљају инвестирана средства девизних резерви Централне банке која се држе на рачунима иностраних банака и међународних финансијских институција. Депозити код иностраних банака укључују депозите по виђењу и орочене депозите и држе се код иностраних банака земаља зоне евра и земаља ван зоне евра ([напомена 6.1.2](#)).

За потребе извјештавања о новчаним токовима, депозити у страној валути по виђењу и депозити у страној валути са роком доспијећа до три мјесеца или краће, од датума стицања, су укључени у новац и новчане еквиваленте. Наредна табела приказује анализу депозита код иностраних банака за потребе извјештавања о новчаним токовима:

	31. децембар 2024.	31. децембар 2023.
У хиљадама КМ		
Депозити по виђењу	1.547.796	1.811.641
Орочени депозити до 3 мјесеца или краће од датума стицања	3.575.469	4.744.565
Умањење вриједности	(1.884)	(1.486)
Укључено у новац и новчане еквиваленте (напомена 33)	5.121.381	6.554.720
Орочени депозити преко 3 мјесеца од датума стицања	1.665.294	1.772.041
Умањење вриједности	(447)	(171)
Укупно	1.664.847	1.771.870
УКУПНО	6.786.228	8.326.590

8. ДЕПОЗИТИ КОД ИНОСТРАНИХ БАНАКА (НАСТАВАК)

Наредна табела приказује стања орочених депозита и депозита по виђењу са аналитичким приказом по валути држања:

	31. децембар 2024.	31. децембар 2023.
У хиљадама КМ		
Орочени депозити:		
EUR	5.240.763	6.512.976
USD	-	3.630
	5.240.763	6.516.606
Умањење вриједности	(2.117)	(1.520)
Укупно	5.238.646	6.515.086
Депозити по виђењу:		
EUR	1.522.704	1.802.057
USD	17.087	3.199
CHF	5.893	4.325
GBP	2.112	2.060
	1.547.796	1.811.641
Умањење вриједности	(214)	(137)
Укупно	1.547.582	1.811.504
УКУПНО	6.786.228	8.326.590

Просјечне каматне стопе на орочене депозите деноминоване у EUR валути у 2024. години се крећу у распону од 2,21% до 4,03% годишње (2023: Просјечне каматне стопе на орочене депозите деноминоване у EUR валути су се кретале у распону од 1,95% до 4,12% годишње).

Просјечне каматне стопе на депозите по виђењу деноминоване у EUR валути у 2024. години се крећу у распону од 0,00% до 4,00% годишње (2023: Просјечне каматне стопе на депозите по виђењу деноминоване у EUR валути су се кретале у распону од 0,00% до 4,00% годишње).

Депозити код иностраних банака укључују обрачунату камату у износу од 22.162 хиљаде КМ на дан 31. децембар 2024. године (31. децембар 2023. године: Укључивали су нето обрачунату камату у износу од 36.082 хиљаде КМ).

Просјечна стопа ефективног приноса на депозите код иностраних банака износи 3,73% за 2024. годину (2023: Просјечна стопа ефективног приноса је износила 3,19%).

Наредна табела приказује анализу орочених депозита код иностраних банака према преосталој уговореној рочности у односу на датуме извјештавања:

	31. децембар 2024.	31. децембар 2023.
У хиљадама КМ		
До мјесец дана	3.625.697	3.983.673
Од једног до два мјесеца	514.532	960.845
Од два до три мјесеца	526.785	738.995
Од три до четири мјесеца	267.875	298.167
Од четири до дванаест мјесеци	305.874	534.926
Укупно	5.240.763	6.516.606
Умањење вриједности	(2.117)	(1.520)
УКУПНО	5.238.646	6.515.086

8. ДЕПОЗИТИ КОД ИНОСТРАНИХ БАНАКА (НАСТАВАК)

Анализа депозита код иностраних банака према врсти финансијске институције у којој су средства инвестирана дата је сљедећом табелом:

У хиљадама КМ	31. децембар 2024.	31. децембар 2023.
Иностране комерцијалне банке		
Орочени депозити	1.906.111	2.739.866
Преконоћни депозити	1.493.276	1.199.902
Депозити по виђењу	14.213	4.506
	3.413.600	3.944.274
Иностране централне банке		
Орочени депозити	1.423.857	2.038.953
Преконоћни депозити	-	-
Депозити по виђењу	1.518.864	1.799.686
	2.942.721	3.838.639
Међународне финансијске институције		
Орочени депозити	417.519	537.885
Преконоћни депозити	-	-
Депозити по виђењу	14.719	7.449
	432.238	545.334
Укупно	6.788.559	8.328.247
Умањење вриједности (напомена 6.1.1.)	(2.331)	(1.657)
УКУПНО	6.786.228	8.326.590

Више информација о распону композитног кредитног рејтинга и концентрацији кредитног ризика Централне банке за депозите код иностраних банака на датуме извјештавања је објављено у [напомени 6.1.2.](#)

8. ДЕПОЗИТИ КОД ИНОСТРАНИХ БАНАКА (НАСТАВАК)

Депозити код иностраних банака, анализирани према земљи у којој су средства инвестирана, су приказани сљедећом табелом:

У хиљадама КМ		31. децембар 2024.	31. децембар 2023.
Швајцарска			
	Орочени депозити	2.472.067	2.257.205
	Депозити по виђењу	14.719	7.449
		2.486.786	2.264.654
Њемачка			
	Орочени депозити	117.388	-
	Депозити по виђењу	1.516.489	1.052.667
		1.633.877	1.052.667
Француска			
	Орочени депозити	1.405.081	1.682.242
	Депозити по виђењу	2.180	278.492
		1.407.261	1.960.734
Луксембург			
	Орочени депозити	779.388	1.481.122
	Депозити по виђењу	2.940	374.134
		782.328	1.855.256
Велика Британија			
	Орочени депозити	466.839	1.096.037
	Депозити по виђењу	-	-
		466.839	1.096.037
Белгија			
	Орочени депозити	-	-
	Депозити по виђењу	8.625	-
		8.625	-
Низоземска			
	Орочени депозити	-	-
	Депозити по виђењу	2.242	98.468
		2.242	98.468
САД			
	Орочени депозити	-	-
	Депозити по виђењу	601	431
		601	431
Укупно орочени депозити		5.240.763	6.516.606
Укупно депозити по виђењу		1.547.796	1.811.641
Умањење вриједности		(2.331)	(1.657)
УКУПНО		6.786.228	8.326.590

9. СПЕЦИЈАЛНА ПРАВА ВУЧЕЊА У ММФ-у

У хиљадама КМ	31. децембар 2024.	31. децембар 2023.
Рачун специјалних права вучења у ММФ-у	4.742	2.053
Обрачуната камата	29	20
Укупно	4.771	2.073
Умањење вриједности	-	-
УКУПНО	4.771	2.073

Промјене по основу специјалних права вучења у ММФ-у у извјештајним периодима су приказане у сљедећој табели:

У хиљадама КМ	2024.	2023.
На дан 1. јануар	2.073	149
Новчани приливи по рачуну специјалних права вучења	68.282	75.937
Новчани одливи	(65.830)	(73.705)
Приходи од камата по рачуну специјалних права вучења	240	189
Наплата обрачунате камате	(232)	(171)
Нето добици / (губици) од курсних разлика	238	(326)
На дан 31. децембар	4.771	2.073

За потребе извјештавања о новчаним токовима специјална права вучења у ММФ-у су укључена у новац и новчане еквиваленте ([напомена 33](#)).

10. ДУЖНИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ ПО ФЕР ВРИЈЕДНОСТИ КРОЗ ОСТАЛУ СВЕОБУХВАТНУ ДОБИТ

Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит представљају средства девизних резерви Централне банке која су инвестирана у ликвидне државне владине обвезнице земаља зоне евра и земаља ван зоне евра. Портфељ ових дужничких инструмената се састоји од краткорочних и дугорочних обвезница влада са фиксном каматном стопом.

На датум извјештавања, дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит су деноминирани у EUR и USD валути (31. децембар 2023. године: Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит су били деноминирани у EUR валути).

Структура улагања дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит је приказана сљедећом табелом:

У хиљадама КМ	31. децембар 2024.	31. децембар 2023.
Купонски дужнички инструменти	6.781.033	4.476.401
Обрачуната камата на купонске дужничке инструменте	64.195	29.919
	6.845.228	4.506.320
Дисконтни дужнички инструменти	1.807.948	1.672.235
Обрачунати (дисконт) на дисконтне дужничке инструменте	(13.363)	(28.425)
	1.794.585	1.643.810
УКУПНО	8.639.813	6.150.130

10. ДУЖНИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ ПО ФЕР ВРИЈЕДНОСТИ КРОЗ ОСТАЛУ СВЕОБУХВАТНУ ДОБИТ (НАСТАВАК)

Наредна табела приказује структуру портфеља дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит у зависности од тога да ли средствима девизних резерви управља Централна банка или су повјерена спољном портфељ менаџеру на управљање:

	31. децембар 2024.	31. децембар 2023.
У хиљадама КМ		
Дужнички инструменти којима управља Централна банка	8.062.986	6.150.130
Дужнички инструменти повјерени на управљање спољном портфељ менаџеру	576.827	-
УКУПНО	8.639.813	6.150.130

Наредна табела приказује стања дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит са аналитичким приказом по валути држања:

	31. децембар 2024.	31. децембар 2023.
У хиљадама КМ		
Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит:		
EUR	8.553.500	6.150.130
USD	86.313	-
УКУПНО	8.639.813	6.150.130

На датум извјештавања, дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит којима управља спољни портфељ менаџер износе 576.827 хиљада КМ и држе се у EUR валути у износу од 490.514 хиљада КМ односно у USD валути у износу од 86.313 хиљада КМ.

На дан 31. децембар 2024. године резервације за очекиване кредитне губитке за дужничке инструменте, признате у осталој свеобухватној добити, износе 2.514 хиљада КМ (31. децембар 2023. године: 904 хиљаде КМ). Током 2024. године, нето повећања по основу резервација за очекиване кредитне губитке, призната у добит или губитак, износе 1.647 хиљада КМ (2023: Нето повећања 99 хиљада КМ). За више информација погледати [напомене 6.1.1](#) и [26](#).

Просјечна стопа ефективног приноса на дужничке инструменте по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит износи 2,79% за 2024. годину (2023: Просјечна стопа ефективног приноса је износила 0,75%).

Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит, анализирани према земљи у коју су средства инвестирана, су приказани сљедећом табелом:

	31. децембар 2024.		31. децембар 2023.	
	У хиљадама КМ	%	У хиљадама КМ	%
<i>Француска</i>	1.977.683	22,89	1.578.434	25,67
<i>Њемачка</i>	1.422.155	16,46	1.842.371	29,96
<i>Аустрија</i>	916.221	10,60	303.826	4,94
<i>Низоземска</i>	905.753	10,48	173.428	2,82
<i>Финска</i>	828.286	9,59	349.641	5,69
<i>Белгија</i>	800.471	9,26	683.296	11,11
<i>Шпанија</i>	781.479	9,05	683.479	11,11
<i>Италија</i>	642.395	7,44	457.921	7,45
<i>Словачка</i>	131.506	1,52	37.616	0,60
<i>САД</i>	86.313	1,00	-	-
<i>Луксембург</i>	86.087	1,00	-	-
<i>Ирска</i>	61.464	0,71	40.118	0,65
УКУПНО	8.639.813	100,00	6.150.130	100,00

10. ДУЖНИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ ПО ФЕР ВРИЈЕДНОСТИ КРОЗ ОСТАЛУ СВЕОБУХВАТНУ ДОБИТ (НАСТАВАК)

Више информација о распону композитног кредитног рејтинга и концентрацији кредитног ризика Централне банке за дужничке инструменте по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит на датуме извјештавања је објављено у [напомени 6.1.2.](#)

Промјене по основу дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит током извјештајних периода су приказане у сљедећој табели:

У хиљадама КМ	2024.	2023.
На дан 1. јануар	6.150.130	5.887.589
Куповине током године	7.004.418	4.741.235
Продаје током године	(290.228)	(987.892)
Приходи од камата признати током године (напомена 22)	221.908	69.366
Ефекти негативних каматних стопа признати током године (напомена 22)	-	(4.427)
Доспијећа дужничких инструмената	(4.417.956)	(3.640.509)
Доспијећа купона	(78.788)	(29.186)
Нето нерезализована промјена фер вриједности током године	44.159	113.948
Нето добици од курсних разлика	6.162	-
Трансакциони трошкови	8	6
На дан 31. децембар	8.639.813	6.150.130

Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит, анализирани по њиховом преосталом уговореном доспијећу у односу на датуме извјештавања, су приказани у сљедећој табели:

У хиљадама КМ	31. децембар 2024.	31. децембар 2023.
До три мјесеца	1.604.277	716.892
Од три до дванаест мјесеци	2.595.687	2.943.406
Од једне до три године	3.111.784	2.414.490
Преко три године	1.328.065	75.342
УКУПНО	8.639.813	6.150.130

11. МОНЕТАРНО ЗЛАТО

На датуме извјештавања, вриједности улазних података за израчун фер вриједности монетарног злата су дате у сљедећој табели:

На дан	Количина унци	Цијена једне унце у КМ	Фер вриједност монетарног злата на дан у хиљадама КМ
31. децембар 2024.	112.000	4.956,76	555.157
31. децембар 2023.	48.000	3.655,40	175.459

11. МОНЕТАРНО ЗЛАТО (НАСТАВАК)

Промјене по основу монетарног злата у извјештајним периодима су дате у сљедећој табели:

У хиљадама КМ	2024.	2023.
На дан 1. јануар	175.459	160.040
Куповине током године	312.933	-
Нето неререализована промјена у фер вриједности током године	66.765	15.419
На дан 31. децембар	555.157	175.459

12. ДУЖНИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ ПО АМОРТИЗОВАНОМ ТРОШКУ

Дужнички инструменти по амортизованом трошку представљају средства девизних резерви Централне банке која су инвестирана у ликвидне државне владине обезнице земаља зоне евра са намјером држања до њиховог доспијећа. На датуме извјештавања, овај портфељ се састоји од краткорочних и дугорочних купонских обезница влада са фиксном каматном стопом. Дужнички инструменти по амортизованом трошку су деноминирани у EUR валути.

Структура улагања дужничких инструмената по амортизованом трошку је приказана сљедећом табелом:

У хиљадама КМ	31. децембар 2024.	31. децембар 2023.
Купонски дужнички инструменти	1.126.811	1.178.064
Обрачуната камата на купонске дужничке инструменте	2.470	2.576
Укупно	1.129.281	1.180.640
Умањење вриједности	(380)	(219)
УКУПНО	1.128.901	1.180.421

Просјечна стопа ефективног приноса на дужничке инструменте по амортизованом трошку износи 1,02% за 2024. годину (2023. година: 1,01%).

Дужнички инструменти по амортизованом трошку, анализирани према земљи у коју су средства инвестирана, су приказани сљедећом табелом:

	31. децембар 2024.		31. децембар 2023.	
	У хиљадама КМ	%	У хиљадама КМ	%
<i>Француска</i>	223.587	19,80	221.715	18,78
<i>Шпанија</i>	192.408	17,04	191.383	16,21
<i>Аустрија</i>	191.421	16,95	190.662	16,15
<i>Италија</i>	96.258	8,52	153.706	13,02
<i>Финска</i>	93.642	8,29	93.034	7,88
<i>Белгија</i>	92.556	8,20	91.810	7,78
<i>Њемачка</i>	58.893	5,22	58.887	4,99
<i>Низоземска</i>	56.288	4,98	55.710	4,72
<i>Ирска</i>	55.400	4,91	54.933	4,65
<i>Словачка</i>	41.279	3,66	41.528	3,52
<i>Луксембург</i>	27.549	2,43	27.272	2,30
Укупно	1.129.281	100,00	1.180.640	100,00
Умањење вриједности	(380)		(219)	
УКУПНО	1.128.901		1.180.421	

12. ДУЖНИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ ПО АМОРТИЗОВАНОМ ТРОШКУ (НАСТАВАК)

Више информација о распону композитног кредитног рејтинга и концентрацији кредитног ризика Централне банке за дужничке инструменте по амортизованом трошку на датуме извјештавања је објављено у [напомени 6.1.2.](#)

Промјене по основу дужничких инструмената по амортизованом трошку током извјештајних периода су приказане у сљедећој табели:

У хиљадама КМ	2024.	2023.
На дан 1. јануар	1.180.421	1.172.862
Приходи од камата признати током године (напомена 22)	11.858	11.912
Доспијећа дужничких инструмената	(59.100)	-
Доспијећа купона	(4.117)	(4.359)
Нето умањење / повећање вриједности током године	(161)	6
На дан 31. децембар	1.128.901	1.180.421

Дужнички инструменти по амортизованом трошку, анализирани по њиховом преосталом уговореном доспијећу у односу на датуме извјештавања, су приказани у сљедећој табели:

У хиљадама КМ	31. децембар 2024.	31. децембар 2023.
До три мјесеца	-	-
Од три до дванаест мјесеци	58.893	58.406
Од једне до три године	231.308	154.187
Преко три године	839.080	968.047
Укупно	1.129.281	1.180.640
Умањење вриједности	(380)	(219)
УКУПНО	1.128.901	1.180.421

13. ОСТАЛА ИМОВИНА

У хиљадама КМ	31. децембар 2024.	31. децембар 2023.
Потраживања од резидентних банака	2.596	2.526
Жиро рачуни (напомена 33)	1.081	642
Потраживања од службеника по основу мањка готовог новца	601	601
Остала разна финансијска имовина	450	377
Укупно	4.728	4.146
Умањење вриједности	(607)	(607)
Укупно остала финансијска имовина	4.121	3.539
Унапријед плаћени трошкови за производњу новчаница и кованица	10.902	11.062
Унапријед плаћени трошкови за административно пословање	1.742	1.367
Нумизматичке збирке	1.468	1.198
Остала разна нефинансијска имовина	228	218
Укупно остала нефинансијска имовина	14.340	13.845
УКУПНО	18.461	17.384

13. ОСТАЛА ИМОВИНА (НАСТАВАК)

Како је објављено у [напомени 3.9](#), унапријед плаћени трошкови за производњу новчаница и кованица се почетно признају као одгођени трошкови и накнадно се амортизују признавањем трошкова током периода од пет година. За више информација погледати [напомену 30](#).

14. НЕКРЕТНИНЕ И ОПРЕМА

У хиљадама КМ					Некретнине	
	Земљиште и зграде	Опрема и намјештај	Возила	Остало	Имовина у припреми	и опрема укупно
Набавна вриједност						
На дан 1. јануар 2023.	49.674	26.469	1.402	1.059	130	78.734
Набавке	-	-	-	-	1.184	1.184
Пренос на употребу	-	1.144	-	21	(1.165)	-
Отписи и отуђења	-	(769)	(178)	(8)	-	(955)
На дан 31. децембар 2023.	49.674	26.844	1.224	1.072	149	78.963
Набавке	-	-	-	-	3.417	3.417
Пренос на употребу	-	3.049	265	115	(3.429)	-
Враћено у употребу	-	7	-	-	-	7
Отписи и отуђења	-	(1.160)	-	(1)	-	(1.161)
На дан 31. децембар 2024.	49.674	28.740	1.489	1.186	137	81.226
Акумулирана амортизација						
На дан 1. јануар 2023.	7.713	20.231	1.338	917	-	30.199
Трошак амортизације	580	1.736	61	27	-	2.404
Отписи и отуђења	-	(764)	(178)	(8)	-	(950)
На дан 31. децембар 2023.	8.293	21.203	1.221	936	-	31.653
Трошак амортизације	580	1.668	6	24	-	2.278
Враћено у употребу	-	4	-	-	-	4
Отписи и отуђења	-	(1.159)	-	(1)	-	(1.160)
На дан 31. децембар 2024.	8.873	21.716	1.227	959	-	32.775
Нето књиговодствена вриједност						
На дан 1. јануар 2024.	41.381	5.641	3	136	149	47.310
На дан 31. децембар 2024.	40.801	7.024	262	227	137	48.451

Централна банка је купила земљиште на основу уговора са Општином Центар за изградњу пословне зграде Главне јединице Сарајево. Општина Центар је накнадно донијела рјешење о одбијању издавања урбанистичке сагласности које је постало коначно рјешењем надлежног кантоналног Министарства након провођења другостепеног правног поступка.

На датуме извјештавања, Централна банка води два судска поступка по питању купљеног земљишта од којих се један односи на раскид уговора о куповини земљишта са Општином Центар и накнаду штете, а други на поништење рјешења надлежног кантоналног Министарства. Централна банка је законски власник земљишта и нема неизвршених уговорних обавеза према Општини Центар као продавцу земљишта.

Изузев наведеног, Централна банка није имала никаквих других терећења по основу својих некретнина и опреме на датуме извјештавања.

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2024.

15. НЕМАТЕРИЈАЛНА ИМОВИНА

У хиљадама КМ	Софтвери и остала нематеријална имовина	Нематеријална имовина у припреми	Нематеријална имовина укупно
Набавна вриједност			
На дан 1. јануар 2023.	15.953	-	15.953
Набавке	-	410	410
Пренос на употребу	410	(410)	-
Отписи и отуђења	(310)	-	(310)
На дан 31. децембар 2023.	16.053	-	16.053
Набавке	-	389	389
Пренос на употребу	307	(307)	-
На дан 31. децембар 2024.	16.360	82	16.442
Акумулирана амортизација			
На дан 1. јануар 2023.	15.109	-	15.109
Трошак амортизације	390	-	390
Отписи и отуђења	(310)	-	(310)
На дан 31. децембар 2023.	15.189	-	15.189
Трошак амортизације	341	-	341
На дан 31. децембар 2024.	15.530	-	15.530
Нето књиговодствена вриједност			
На дан 1. јануар 2024.	864	-	864
На дан 31. децембар 2024.	830	82	912

16. ОСТАЛА УЛАГАЊА

Структура осталих улагања је сљедећа:

У хиљадама КМ	31. децембар 2024.	31. децембар 2023.
<i>Власнички инструменти</i>		
Акције BIS-а	27.803	27.803
Акције SWIFT-а	10	10
УКУПНО	27.813	27.813

BIS банка је специјализована међународна финансијска институција у власништву и под управом 63 централне банке широм свијета чија је основна улога да подстиче сарадњу међу централним банкама, тежи да обезбиди монетарну и финансијску стабилност и посредује у финансијским трансакцијама између централних банака. Акције BIS банке су искључиво у власништву централних банака и монетарних власти.

SWIFT је међународно удружење у власништву финансијских институција које су његови чланови.

Акцијама BIS-а и SWIFT-а се не тргује.

16. ОСТАЛА УЛАГАЊА (НАСТАВАК)

Централна банка посједује обичне акције BIS банке по номиналној вриједности од 5.000 SDR по акцији, плаћених у износу од 25% њихове номиналне вриједности од стране бивше Југославије. У складу са Статутом BIS-а, преосталих 75% номиналне вриједности акција се уплаћује од стране Централне банке по позиву BIS-а. Централна банка има право на дивиденду по основу ових акција ([напомена 27](#)).

Акције SWIFT-а се састоје од двије обичне акције и њихова укупна вриједност је 10 хиљада КМ.

Акције BIS-а и SWIFT-а представљају некотиране власничке инструменте чија се фер вриједност не може поуздано утврдити и стога се евидентирају по трошку стицања.

17. НОВЧАНИЦЕ И КОВАНИЦЕ У ОПТИЦАЈУ

Промјене по основу новчаница и кованица у оптицају током извјештајних периода су приказане у сљедећој табели:

У хиљадама КМ

	2024.	2023.
На дан 1. јануар	7.565.108	7.436.097
Нето пораст вриједности новчаница и кованица у оптицају током године	394.107	129.011
На дан 31. децембар	7.959.215	7.565.108

Апоенска структура и количина новчаница и кованица у оптицају је приказана у сљедећој табели:

	Апоен	31. децембар 2024.		31. децембар 2023.	
		Комада	Вриједност у хиљадама КМ	Комада	Вриједност у хиљадама КМ
Кованице	0,05	109.898.527	5.495	101.836.346	5.092
Кованице	0,10	149.895.239	14.990	144.279.167	14.428
Кованице	0,20	109.885.948	21.977	106.401.362	21.280
Кованице	0,50	53.734.646	26.867	49.610.221	24.805
Кованице	1	79.209.267	79.209	74.067.545	74.068
Кованице	2	23.915.604	47.831	21.957.007	43.914
Кованице	5	17.972.643	89.863	16.301.766	81.509
Укупно кованице			286.232		265.096
Новчанице	10	16.767.446	167.674	15.705.792	157.058
Новчанице	20	13.284.351	265.687	12.168.451	243.369
Новчанице	50	27.517.579	1.375.879	27.815.563	1.390.778
Новчанице	100	49.493.662	4.949.366	45.958.334	4.595.833
Новчанице	200	4.571.881	914.377	4.564.870	912.974
Укупно новчанице			7.672.983		7.300.012
УКУПНО			7.959.215		7.565.108

18. ДЕПОЗИТИ БАНАКА

Структура депозита банака приказана је у сљедећој табели:

У хиљадама КМ	31. децембар 2024.	31. децембар 2023.
Депозити резидентних банака		
<i>КМ</i>	6.830.771	7.082.560
<i>EUR</i>	623.510	-
	7.454.281	7.082.560
Рачуни резерви организационих јединица Централне банке	1.081	642
Посебни депозити резидентних банака – блокирана средства	33	33
УКУПНО	7.455.395	7.083.235

Депозити резидентних банака служе за испуњавање политике обавезне резерве Централне банке, за поравнање платних трансакција између резидентних банака међусобно, као и за трансакције резидентних банака са Централном банком. На дан 31. децембар 2024. године укупан износ депозита резидентних банака од 7.454.281 хиљаду КМ представља депозите 22 резидентне банке (31. децембар 2023. године: Износ од 7.082.560 хиљада КМ је представљао депозите 22 резидентне банке).

Депозити резидентних банака укључују обрачунату накнаду по основу политике обавезне резерве у износу од 1.286 хиљада КМ на дан 31. децембар 2024. године (31. децембар 2023. године: Укључивали су обрачунату накнаду у износу од 1.181 хиљаду КМ).

Од 1. јануара 2024. године Централна банка примјењује нови оквир обавезне резерве за резидентне банке. Нови оквир обавезне резерве прописује обавезу резидентним банкама да издвајају и одржавају обавезну резерву у КМ и EUR валути, на рачунима резерви у КМ и у EUR валути. Обавезна резерва се обрачунава као обавезна резерва у КМ на основицу у домаћој валути и обавезна резерва у EUR на девизну основицу примјењујући јединствену стопу од 10% по свим основицама. Одржавање обавезне резерве у EUR се врши издвајањем износа од 5% вриједности обрачунате обавезне резерве у EUR валути на рачуну резерви у EUR, док се износ од 95% обрачунате обавезне резерве у EUR издваја и одржава у КМ протувриједности на рачуну резерви у КМ.

У 2023. години основицу за обрачун обавезне резерве резидентних банака су чинили депозити и позајмљена средства без обзира у којој валути су средства била изражена, а примијењена стопа обавезне резерве на основицу за обрачун обавезне резерве је износила 10%. Обавезна резерва се издвајала и одржавала у КМ.

Износи изнад обавезне резерве су депозити резидентних банака које оне држе на својим рачунима резерви. Више информација о примијењеним стопама накнада по основу инструмента обавезне резерве Централне банке у извјештајним периодима је објављено у [напомени 22](#).

19. ДЕПОЗИТИ ВЛАДЕ И ОСТАЛИХ ЈАВНИХ ИНСТИТУЦИЈА

Структура депозита Владе и осталих јавних институција приказана је у сљедећој табели:

У хиљадама КМ	31. децембар 2024.	31. децембар 2023.
Буџетски депозити институција БиХ	756.999	633.891
Депозити осталих домаћих влада и владиних институција	87.770	85.101
Депозити осталих јавних институција	15.295	16.887
Депозитни рачуни по трансакцијама ММФ-а	19	17.019
УКУПНО	860.083	752.898

20. РЕЗЕРВИСАЊА

Промјене у резервисањима су приказане у сљедећим табелама:

У хиљадама КМ	Судски спорови	Животно осигурање	Отпремнине запосленим	Јубиларне награде	Неискориштени годишњи одмор		Укупно
На дан 1. јануар	300	-	1.419	306	-	-	2.025
Отпуштања резервисања	-	-	(18)	-	-	-	(18)
Повећања у резервисањима	1.400	8.060	661	543	654		11.318
Укупно признато у добит или губитак	1.400	8.060	643	543	654		11.300
Плаћени износи	(46)	-	(113)	(47)	-		(206)
На дан 31. децембар	1.654	8.060	1.949	802	654		13.119

У хиљадама КМ	Судски спорови	Животно осигурање	Отпремнине запосленим	Јубиларне награде	Неискориштени годишњи одмор		Укупно
На дан 1. јануар	-	-	860	37	-	-	897
Отпуштања резервисања	-	-	(15)	-	-	-	(15)
Повећања у резервисањима	300	-	689	281	-		1.270
Укупно признато у добит или губитак	300	-	674	281	-		1.255
Плаћени износи	-	-	(115)	(12)	-		(127)
На дан 31. децембар	300	-	1.419	306	-		2.025

Резервисања по основу примања запослених

У 2024. години, поред резервисања која се односе на резервисања за отпремнине и јубиларне награде запосленим, Централна банка је извршила резервисања за животно осигурање за запослене и неискориштени годишњи одмор запослених. Израду актуарског обрачуна за формирање ових резервисања је извршио овлаштени актуар.

Судски спорови

Централна банка се појављује као тужена страна у неколико судских процеса који произлазе из њеног пословања. Централна банка је додатно формирала резервисања за судске спорове у којима се појављује као тужена страна у износу од 1.400 хиљада КМ на основу постојања неизвјесности финалног исхода судских спорова у 2024. години (2023: резервисања за судске спорове су износила 300 хиљада КМ).

Преузете обавезе

На датуме извјештавања, Централна банка нема уговорених обавеза које нису признате.

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2024.

21. ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ

Структура осталих обавеза дата је у сљедећој табели:

У хиљадама КМ	31. децембар 2024.	31. децембар 2023.
Обавезе за расподјелу дијела добити у буџет БиХ (напомена 31)	244.307	64.319
Добављачи	2.471	1.527
ММФ-ови рачуни број 1 и 2 (напомена 36)	2.271	2.203
Обрачунате, а нефактурисане обавезе	937	92
Депозити Свјетске банке	191	251
Остале разне финансијске обавезе	68	31
Укупно остале финансијске обавезе	250.245	68.423
Нефинансијске обавезе по разним основама	205	215
Наплаћени и одложени приходи	42	31
Укупно остале нефинансијске обавезе	247	246
УКУПНО	250.492	68.669

22. НЕТО КАМАТНИ ПРИХОДИ

У хиљадама КМ	За годину која је завршила 31. децембра 2024.	31. децембра 2023.
Каматни приходи по основу:		
Депозита код иностраних банака (напомена 8)	227.173	249.220
Дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит (напомена 10)	221.908	69.366
Дужничких инструмената по амортизованом трошку (напомена 12)	11.858	11.912
Специјалних права вучења у ММФ-у	240	189
Укупно	461.179	330.687
Каматни расходи по основу:		
Депозита резидентних банака	(14.557)	(9.842)
Ефеката негативних каматних стопа на дужничке инструменте по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит (напомена 10)	-	(4.427)
Укупно	(14.557)	(14.269)
Нето каматни приходи	446.622	316.418

22. НЕТО КАМАТНИ ПРИХОДИ (НАСТАВАК)

Укупни каматни и сродни приходи и расходи по класама каматносног финансијског инструмента су приказани у сљедећој табели:

У хиљадама КМ	За годину која је завршила 31. децембра	
	2024.	2023.
1. Финансијска имовина по амортизованом трошку		
<i>Каматни приходи по основу:</i>		
Депозита код иностраних банака	227.173	249.220
Дужничких инструмената по амортизованом трошку	11.858	11.912
Специјалних права вучења у ММФ-у	240	189
Укупно	239.271	261.321
2. Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит		
Каматни приходи	221.908	69.366
Ефекти негативних каматних стопа	-	(4.427)
Укупно	221.908	64.939
3. Финансијске обавезе по амортизованом трошку		
Каматни расходи по основу депозита резидентних банака	(14.557)	(9.842)
Укупно	(14.557)	(9.842)
Нето каматни приходи	446.622	316.418

Основицу за обрачун расхода од камата на депозите резидентних банака генерише укупан износ депозита резидентних банака на рачунима резерви током десетодневног обрачунског периода, који се састоји од износа средстава обавезне резерве и износа средстава изнад обавезне резерве.

Како је објављено у [напомени 18](#), примјена новог оквира обавезне резерве од 1. јануара 2024. године прописује обавезу резидентним банкама да издвајају и одржавају обавезну резерву у КМ и EUR валути, на рачунима резерви у КМ и у EUR валути.

У периоду 1.1. - 31.12.2024. године, Централна банка обрачунава и исплаћује накнаду резидентним банкама по утврђеним стопама накнада на средства обавезних резерви у КМ односно на средства обавезних резерви у EUR. Централна банка примјењује нулту стопу накнаде на средства изнад обавезних резерви резидентних банака независно од валутног издвајања и одржавања обавезне резерве.

У периоду 1.1. - 31.12.2023. године, Централна банка је обрачунавала и исплаћивала накнаду резидентним банкама примјењујући стопе накнада на средства обавезне резерве по основу основице у домаћој валути односно на средства обавезне резерве по основу основице у страним валутама и у домаћој валути са валутном клаузулом. Централна банка је обрачунавала нулту стопу накнаде на средства изнад обавезне резерве резидентних банака.

22. НЕТО КАМАТНИ ПРИХОДИ (НАСТАВАК)

Наредна табела приказује примијењене стопе накнада Централне банке током извјештајних периода:

Основица за обрачун накнаде	Стопа накнаде Централне банке за период	
2024.: Нови оквир обавезне резерве		
Средства обавезне резерве	1.1. - 31.12.	
<i>Обавезна резерва у КМ на основуцу у домаћој валути</i>	0,50%	
<i>Обавезна резерва у EUR на девизну основуцу</i>	0,30%	
Средства изнад обавезне резерве	0,00%	
2023.: Претходно важећи оквир обавезне резерве		
Средства обавезне резерве	1.1. - 30.6.	1.7. - 31.12.
<i>Основица у домаћој валути</i>	0,25%	0,50%
<i>Основица у страним валутама</i>	0,10%	0,30%
<i>Основица у домаћој валути са валутном клаузулом</i>	0,10%	0,30%
Средства изнад обавезне резерве	0,00%	0,00%

Каматни расходи по основу депозита резидентних банака укључују расходе по основу средстава обавезних резерви у износу од 14.557 хиљада КМ за 2024. годину (2023. година: Каматни расходи по основу депозита резидентних банака су укључивали расходе по основу средстава обавезних резерви у износу од 9.842 хиљаде КМ).

Више информација везано за политику обавезне резерве Централне банке објављено је у [напомени 18](#).

Наредна табела приказује износе каматних прихода на депозите код иностраних банака са аналитичким приказом припадајућих износа у зависности од типа орочења:

У хиљадама КМ	За годину која је завршила 31. децембра	
	2024.	2023.
Каматни приходи		
Орочени депозити	189.430	214.020
Депозити по виђењу	37.743	35.200
Укупно	227.173	249.220

23. НЕТО ПРИХОДИ ОД НАКНАДА И ПРОВИЗИЈА

У хиљадама КМ	За годину која је завршила 31. децембра	
	2024.	2023.
Приходи од накнада и провизија по основу:		
Услуга за резидентне банке	21.589	20.465
Услуга за Владу и друге небанкарске комитенте	1.584	1.480
Укупно	23.173	21.945
Расходи од накнада и провизија по основу:		
Чувања и осталих расхода за дужничке инструменте	(935)	(499)
Трансакција са банкама у иностранству	(31)	(32)
Осталих расхода од накнада и провизија	(4)	(3)
Укупно	(970)	(534)
Нето приходи од накнада и провизија	22.203	21.411

Централна банка обрачунава приходе од накнада и провизија према утврђеним тарифама за своје услуге ([напомена 3.9](#)). Приходи од накнада и провизија за резидентне банке се доминантно генеришу по основу трансакција у систему бруто поравнања у реалном времену и у жиро клиринг систему. Више информација о функционисању платних система је објављено у [напомени 37](#).

24. НЕТО РЕАЛИЗОВАНИ (ГУБИЦИ) ОД ПРОДАЈЕ ДУЖНИЧКИХ ИНСТРУМЕНАТА ПО ФЕР ВРИЈЕДНОСТИ КРОЗ ОСТАЛУ СВЕОБУХВАТНУ ДОБИТ

У хиљадама КМ	За годину која је завршила 31. децембра	
	2024.	2023.
Реализовани добити	37	-
Реализовани губити	(6.056)	(22.487)
УКУПНО	(6.019)	(22.487)

Одговарајући износи реализованих добитака по основу отпуштања резервација за очекиване кредитне губитке за продате дужничке инструменте су приказани у [напомени 6.1.1](#).

25. НЕТО ДОБИЦИ / (ГУБИЦИ) ОД КУРСНИХ РАЗЛИКА

У хиљадама КМ	За годину која је завршила 31. децембра	
	2024.	2023.
Нереализовани добити од курсних разлика	6.378	1.930
Нереализовани (губити) од курсних разлика	(1.750)	(2.218)
Нето нереализовани добити / (губити) од курсних разлика	4.628	(288)
Реализовани добити од курсних разлика	2.376	86
Реализовани (губити) од курсних разлика	(210)	-
Нето реализовани добити од курсних разлика	2.166	86
УКУПНО	6.794	(202)

26. НЕТО УМАЊЕЊА / ПОВЕЋАЊА ВРИЈЕДНОСТИ НА ФИНАНСИЈСКУ ИМОВИНУ

У хиљадама КМ	За годину која је завршила 31. децембра	
	2024.	2023.
Нето (повећања) / отпуштања по основу умањења вриједности на депозите код иностраних банака	(674)	193
Нето (повећања) / отпуштања по основу умањења вриједности на специјална права вучења у ММФ-у	-	-
Нето (повећања) по основу резервација за очекиване кредитне губитке на дужничке инструменте по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	(1.647)	(99)
Нето (повећања) / отпуштања по основу умањења вриједности на дужничке инструменте по амортизованом трошку	(161)	6
Нето (повећања) / отпуштања по основу умањења вриједности на осталу финансијску имовину	-	-
УКУПНО	(2.482)	100

Више информација о износима укупних добитака и губитака по основу отпуштања и повећања очекиваних кредитних губитака у извјештајним периодима је објављено у [напомени 6.1.1.](#)

27. ОСТАЛИ ПРИХОДИ

У хиљадама КМ	За годину која је завршила 31. децембра	
	2024.	2023.
Приход од дивиденде по основу акција BIS-а (напомена 16)	940	721
Нето ефекти усклађивања вриједности нумизматичких збирки	289	29
Остали разни приходи	124	43
УКУПНО	1.353	793

Током 2024. године Централна банка је примила дивиденду по основу акција BIS-а у износу од 940 хиљада КМ (2023: 721 хиљада КМ).

28. ТРОШКОВИ ОСОБЉА

У хиљадама КМ	За годину која је завршила 31. децембра	
	2024.	2023.
Плате	15.666	12.530
Доприноси и друге накнаде на плате	8.729	6.972
Остала примања запослених	3.229	2.086
Доприноси и друге накнаде на остала примања запослених	732	531
Укупно	28.356	22.119
Нето повећања у резервисањима по основу МРС-а 19 (напомена 20)	9.900	955
УКУПНО	38.256	23.074

28. ТРОШКОВИ ОСОБЉА (НАСТАВАК)

Трошкови особља укључују 5.378 хиљада КМ (2023: 4.249 хиљада КМ) обавезних доприноса за пензионо осигурање плаћених јавним заводима за пензионо осигурање у БиХ. Доприноси се рачунају као постотак бруто плате.

Остала примања запослених углавном чине трошкови по основу накнада за топли оброк, превоз и регрес.

Просјечан број запослених износи 357 за 2024. годину (2023: 353).

За обрачун резервисања по основу МРС-а 19 кориштена је дисконтна стопа од 3% у 2024. години (2023: 4%). Више информација о додатним врстама резервисања које су урађене у 2024. години је објављено у [напомени 20.](#)

29. АДМИНИСТРАТИВНИ И ОСТАЛИ ОПЕРАТИВНИ ТРОШКОВИ

У хиљадама КМ	За годину која је завршила 31. децембра	
	2024.	2023.
Трошкови одржавања платних система	1.825	1.794
Трошкови ИТ инфраструктуре	1.078	1.049
Режијски трошкови	1.017	935
Трошкови приступа званичним сервисима	831	794
Трошкови одржавања дугорочне имовине	601	608
Остали административни и оперативни трошкови	4.372	2.320
УКУПНО	9.724	7.500

30. ТРОШКОВИ ПРОИЗВОДЊЕ НОВЧАНИЦА И КОВАНИЦА

У хиљадама КМ	За годину која је завршила 31. децембра	
	2024.	2023.
Трошкови производње и дизајна новчаница	2.764	1.950
Трошкови производње и дизајна кованица	2.508	2.454
УКУПНО	5.272	4.404

31. РАСПОДЈЕЛА ГОДИШЊЕ НЕТО ДОБИТИ

Расподјела годишње нето добити Централне банке врши се у складу са Законом о Централној банци.

Одредбама Закона о Централној банци дефинисани су критеријуми расподјеле годишње нето добити, по којима Централна банка усмјерава 60% текуће добити на рачун институције задужене за буџет БиХ, уколико задовољи критеријум да износ почетног капитала и генералних резерви (задржане добити) буде једнак 5,000% укупног износа монетарне пасиве. Након што се задовољи услов да износ почетног капитала и генералних резерви (задржане добити) буде једнак 5,000% укупног износа монетарне пасиве, преостали износ нето добити се умањује за нето нереализовани добитак који се расподјељује на рачун резерви за нереализоване добитке и на тако утврђени износ се примијењују наведени законски прописани процентуални односи за расподјелу.

31. РАСПОДЈЕЛА ГОДИШЊЕ НЕТО ДОБИТИ (НАСТАВАК)

Однос почетног капитала и генералних резерви (задржане добити) прије распоdjеле нето добити у 2024. години износи 4,995% (2023: 3,889%). Одлуком Управног одбора и у складу са Законом о Централној банци износ од 794 хиљаде КМ остварене нето добити за 2024. годину распоређује се у генералне резерве (задржану добит) чиме је прво задовољен законски услов да износ почетног капитала и генералних резерви (задржане добити) буде једнак 5,000% укупног износа монетарне пасиве. Преостали износ нето добити се умањује за 4.628 хиљада КМ по основу нето нереализованих добитака произашлих из курсних разлика чиме се формира износ нето добити који је предвиђен за распоdjелу. Од преостале нето добити за 2024. годину у износу од 407.178 хиљада КМ, 60% распоређује се у буџет БиХ у износу од 244.307 хиљада КМ, а 40% распоређује се у генералне резерве (задржану добит) у износу од 162.871 хиљада КМ (2023.: Нето добит за 2023. годину у износу од 278.261 хиљаде КМ је била алоцирана у генералне резерве у укупном износу од 213.942 хиљаде КМ и у буџет БиХ у износу од 64.319 хиљада КМ).

2024.

Прије распоdjеле добити

	(у хиљадама КМ)
Монетарна пасива	16.274.693
Почетни капитал и генералне резерве (задржана добит)	812.941
Однос - почетни капитал и генералне резерве (задржана добит) / монетарна пасива	4,995%

Распоdjела добити

	(у хиљадама КМ)
Нето добит прије распоdjеле	412.600
Прва распоdjела добити у генералне резерве (задржану добит)	794
Почетни капитал и генералне резерве (задржана добит) послије прве распоdjеле	813.735
Однос - почетни капитал и генералне резерве (задржана добит) / монетарна пасива	5,000%

	(у хиљадама КМ)
Нето добит послије прве распоdjеле	411.806
Нето нереализовани добити по основу курсних разлика	4.628
Нето добит за распоdjелу	407.178
Распоdjела добити у буџет БиХ	244.307
Распоdjела добити у генералне резерве (задржану добит)	162.871

	(у хиљадама КМ)
Укупна распоdjела нето добити за 2024. годину	244.307
Распоdjела добити у буџет БиХ	163.665
<i>Распоdjела добити у генералне резерве (задржану добит)</i>	<i>4.628</i>
<i>Пренос нето нереализованих добитака у резерве за нереализоване курсне разлике</i>	<i>168.293</i>
Распоdjела добити у капитал Централне банке	412.600
Укупно	412.600

Након распоdjеле добити

	(у хиљадама КМ)
Монетарна пасива	16.274.693
Почетни капитал и генералне резерве (задржана добит)	976.606
Однос - почетни капитал и генералне резерве (задржана добит) / монетарна пасива	6,001%

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2024.

31. РАСПОДЈЕЛА ГОДИШЊЕ НЕТО ДОБИТИ (НАСТАВАК)

2023.

Прије распоdjеле добити

	(у хиљадама КМ)
Монетарна пасива	15.401.241
Почетни капитал и генералне резерве (задржана добит)	598.999
Однос - почетни капитал и генералне резерве (задржана добит) / монетарна пасива	3,889%

Распоdjела добити

	(у хиљадама КМ)
Нето добит прије распоdjеле	278.261
Прва распоdjела добити у генералне резерве (задржану добит)	171.063
Почетни капитал и генералне резерве (задржана добит) после прве распоdjеле	770.062
Однос - почетни капитал и генералне резерве (задржана добит) / монетарна пасива	5,000%

	(у хиљадама КМ)
Нето добит после прве распоdjеле	107.198
Распоdjела добити у буџет БиХ	64.319
Распоdjела добити у генералне резерве (задржану добит)	42.879

Укупна распоdjела нето добити за 2023. годину	(у хиљадама КМ)
Распоdjела добити у буџет БиХ	64.319
Распоdjела добити у генералне резерве (задржану добит)	213.942
Укупно	278.261

Након распоdjеле добити

	(у хиљадама КМ)
Монетарна пасива	15.401.241
Почетни капитал и генералне резерве (задржана добит)	812.941
Однос - почетни капитал и генералне резерве (задржана добит) / монетарна пасива	5,278%

32. КАПИТАЛ

Структура капитала је приказана у сљедећој табели:

У хиљадама КМ	31. децембар 2024.	31. децембар 2023.
Почетни капитал	25.000	25.000
Резерве фер вриједности за дужничке и власничке инструменте	45.354	(6.471)
Резерве фер вриједности за монетарно злато	140.295	73.530
Резерве за нереализоване курсне разлике	4.628	-
Остале резерве	31.300	31.300
Генералне резерве (задржана добит)	951.606	787.941
Укупно резерве	1.173.183	886.300
УКУПНО	1.198.183	911.300

Почетни капитал

Почетни капитал представља номинални капитал који је према Закону о Централној банци уплаћен 12. јуна 1998. године.

Резерве фер вриједности

Резерве фер вриједности се односе на:

- Резерве фер вриједности за дужничке инструменте и монетарно злато и представљају кумулативне нереализоване добитке и губитке који настају због промјена тржишне вриједности ових финансијских инструмената током њиховог држања.
- Резервације за очекиване кредитне губитке и односе се на дужничке инструменте мјерене по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит. За више информација погледати [напомену 6.1.1.](#)

Резерве за нереализоване курсне разлике

Резерве за нереализоване курсне разлике односе се на нето нереализоване добитке остварене по основу курсних разлика.

Остале резерве

Остале резерве се односе на:

- Резерве од донација у износу од 3.497 хиљада КМ по основу новчаних донација примљених од Савјета министара Босне и Херцеговине 12. јуна 1998. године. Статус ових резерви је регулисан Одлуком Управног одбора Централне банке уз одобрење Предсједништва Босне и Херцеговине. Право располагања резервама од донација је у надлежности Управног одбора Централне банке.
- Средства примљена у складу са Споразумом о сукцесији бивше Југославије у износу од 27.803 хиљаде КМ и односе се на акције BIS-а (погледати [напомену 16.](#)).

Генералне резерве (задржана добит)

Генералне резерве (задржана добит) чини акумулирана недистрибуирана добит Централне банке од почетка њеног рада, 11. августа 1997. године. Статус генералних резерви (задржане добити) је у надлежности Управног одбора Централне банке. Генералне резерве (задржана добит) се примарно користе за алокацију годишње нето добити или покриће годишњег нето губитка Централне банке, како је прописано Законом о Централној банци.

На дан 31. децембар 2024. године дошло је до раста капитала у односу на дан 31. децембар 2023. године. Раст капитала примарно је остварен дијелом годишње нето добити која је алоцирана у складу са Законом о Централној банци као и позитивним нето промјенама фер вриједности за монетарно злато и дужничке инструменте. Како је објављено у [напомени 3.13.](#), предузете активности с циљем прилагођавања условима у окружењу у којем Централна банка инвестира девизне резерве значајно су побољшале финансијске перформансе Централне банке за 2024. годину.

33. НОВАЦ И НОВЧАНИ ЕКВИВАЛЕНТИ

За потребе Извјештаја о новчаним токовима, новац и новчани еквиваленти се састоје од:

	31. децембар 2024.	31. децембар 2023.
У хиљадама КМ		
Депозити у страном валути са роком доспијећа до три мјесеца или краће, од датума стицања (напомена 8)	3.575.469	4.744.565
Депозити у страном валути по виђењу (напомена 8)	1.547.796	1.811.641
Готовина у страним валутама (напомена 7)	525.980	455.191
Специјална права вучења у ММФ-у (напомена 9)	4.771	2.073
Жиро рачуни (напомена 13)	1.081	642
Укупно	5.655.097	7.014.112
Умањење вриједности	(1.883)	(1.486)
УКУПНО	5.653.214	7.012.626

Промјене у очекиваним кредитним губицима на новац и новчане еквиваленте су дате у наставку:

	2024.	2023.
У хиљадама КМ		
На дан 1. јануар	1.486	1.752
Депозити у страном валути са роком доспијећа до три мјесеца или краће, од датума стицања	320	(287)
Депозити у страном валути по виђењу	77	21
Специјална права вучења у ММФ-у	-	-
На дан 31. децембар	1.883	1.486

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2024.

34. ТРАНСАКЦИЈЕ СА ПОВЕЗАНИМ ЛИЦИМА

Централна банка у оквиру свог редовног пословања ступа у трансакције са повезаним лицима. Имајући у виду да је Централна банка основана актом Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, а да је почетни капитал уплаћен у складу са Законом о Централној банци, трансакције које се одвијају у оквиру редовних операција Централне банке са државом и институцијама БиХ представљају трансакције са повезаним лицима. У складу са Законом о Централној банци, Централна банка дјелује као агент државе и других институција БиХ. Централна банка прима депозите од државе и других јавних агенција које је одредило Предсједништво БиХ и дјелује стриктно у име и по налогу депонента.

Трансакције са државом и институцијама БиХ приказане су у слиједећим табелама:

У хиљадама КМ

На дан

31. децембар 2024. године

	Министарство финансија и трезора БиХ	Агенција за осигурање депозита БиХ	Управа за индиректно опорезивање БиХ	Укупно
ИМОВИНА				
Остала имовина	37	-	3	40
УКУПНО	37	-	3	40
ОБАВЕЗЕ				
Депозити депонената	484.581	1.353	290.341	776.275
Обавезе за расподјелу дијела добити у буџет БиХ	244.307	-	-	244.307
Остале обавезе	-	-	9	9
УКУПНО	728.888	1.353	290.350	1.020.591

У хиљадама КМ

На дан

31. децембар 2023. године

	Министарство финансија и трезора БиХ	Агенција за осигурање депозита БиХ	Управа за индиректно опорезивање БиХ	Укупно
ИМОВИНА				
Остала имовина	55	-	3	58
УКУПНО	55	-	3	58
ОБАВЕЗЕ				
Депозити депонената	442.770	68	244.938	687.776
Обавезе за расподјелу дијела добити у буџет БиХ	64.319	-	-	64.319
Остале обавезе	-	-	94	94
УКУПНО	507.089	68	245.032	752.189

34. ТРАНСАКЦИЈЕ СА ПОВЕЗАНИМ ЛИЦИМА (НАСТАВАК)

Остварени приходи са државом и институцијама БиХ су приказани у следећој табели:

У хиљадама КМ	За годину која је завршила 31. децембра	
	2024.	2023.
Приходи од накнада и провизија		
Министарство финансија и трезора БиХ	98	111
Управа за индиректно опорезивање БиХ	43	30
Агенција за осигурање депозита БиХ	3	13
УКУПНО	144	154

У обављању функција банкара, депозитара и фискалног агента прописаних Законом о Централној банци, Централна банка такође води одговарајуће рачуноводствене евиденције и извршава трансакције за државу и институције БиХ који се воде у пословним књигама Централне банке ванбилансно. Више информација о овим ванбилансним евиденцијама приказано је у [напоменама 35](#) и [36](#).

Накнаде кључним члановима управљачке структуре

У складу са МРС-ом 24, повезаним лицима се сматрају чланови кључног руководства, блиски чланови породица чланова кључног руководства и друштва под контролом, заједничком контролом или значајним утицајем чланова кључног руководства и блиских чланова њихових породица.

Укупне накнаде члановима кључног руководства у 2024. години износе 1.504 хиљаде КМ, од чега се 940 хиљада КМ односи на плате и остале накнаде, а 564 хиљаде КМ на порезе и доприносе (у 2023. години укупан износ од 1.165 хиљада КМ односио се на плате и остале накнаде у износу од 727 хиљада КМ, а 438 хиљада КМ на порезе и доприносе).

35. ВАНБИЛАНСНИ ДЕПОЗИТИ

Централна банка води одређене рачуне у страним валутама везане уз споразуме између влада БиХ и иностраних влада и финансијских организација и институција. Како ови рачуни нису нити имовина нити обавезе Централне банке, они нису укључени у извјештај о финансијском положају Централне банке.

Ванбилансни депозити садрже девизне рачуне влада и владиних институција БиХ и јавних агенција, за које Централна банка дјелује као агент, као и девизне рачуне резидентних банака.

35. ВАНБИЛАНСНИ ДЕПОЗИТИ (НАСТАВАК)

Ванбилансни депозити се састоје од:

	31. децембар 2024.	31. децембар 2023.
У хиљадама КМ		
Депозити Савјета министара БиХ за буџет институција БиХ	316.379	304.440
Депозити Савјета министара БиХ за сервисирање спољног дуга БиХ	10.462	10.294
Остали депозити Савјета министара БиХ	392	298
Депозити Савјета министара БиХ на основу сукцесије	53	48
Укупно	327.286	315.080
Средства Агенције за осигурање депозита БиХ	2.042	589
Укупно	2.042	589
Буџетски депозити ентитетских влада-Федерација БиХ	1	-
Укупно	1	-
Депозитни рачуни резидентних банака	19.315	21.035
Депозити – пензије из Њемачке	-	237
Укупно	19.315	21.272
УКУПНО	348.644	336.941

Министарство финансија и трезора БиХ је институција која дјелује у име Савјета министара БиХ и државе у управљању и координацији депозитима како је приказано у табели. На дан 31. децембар 2024. године ова средства укупно износе 327.286 хиљада КМ (2023: 315.080 хиљада КМ).

Инвестиције резидената везане за хартије од вриједности

Централна банка је омогућила Агенцији за осигурање депозита БиХ да инвестира у хартије од вриједности отварајући рачун (готовински рачун и рачун за чување хартија од вриједности) који гласи на Централну банку. Све трансакције на овом рачуну одвијају се између Агенције за осигурање депозита БиХ и њеног Asset Managera. Централна банка за наведени рачун не обрачунава камату.

36. ЧЛАНСТВО БИХ У ММФ-у

У складу са потписаним споразумима између БиХ и ММФ-а, Централна банка је одређена за фискалног агента и депозитара за чланство БиХ у ММФ-у. Улога Централне банке као фискалног агента је специфична због аранжмана валутног одбора. Обављајући функцију фискалног агента у складу са Законом о Централној банци и Законом о задуживању, дугу и гаранцијама Босне и Херцеговине, Централна банка ни на који начин није обавезна плаћати било који дуг БиХ нити јој се може приписати плаћање таквог дуга нити се њене девизне резерве на било који начин могу сматрати гаранцијом за плаћање таквог дуга. Централна банка дјелује у име Босне и Херцеговине у њеним односима са ММФ-ом, али нема никакву одговорност за средства и обавезе везане уз чланство.

Централна банка држи рачун специјалних права вучења у ММФ-у, ММФ-ов рачун број 1 и ММФ-ов рачун број 2 у извјештају о финансијском положају. Централна банка такође обезбјеђује услуге чувања хартија од вриједности Босне и Херцеговине издатих за покриће чланства у ММФ-у и за реоткуп обавеза, а који су евидентирани у ванбилансној евиденцији.

36. ЧЛАНСТВО БИХ У ММФ-у (НАСТАВАК)

Специјална права вучења у ММФ-у су средства по виђењу деноминована у SDR-у на рачуну отвореном код ММФ-а за Босну и Херцеговину. Централна банка држи специјална права вучења као дио своје функције управљања девизним резервама. Ова средства су каматоносна за Централну банку.

ММФ-ов рачун број 1 је рачун ММФ-а у Централној банци који се користи за трансакције са ММФ-ом везане за кориштење и отплату ММФ-ових кредита. ММФ-ов рачун број 2 је рачун ММФ-а у Централној банци који користи ММФ за рачуне и административне исплате у КМ на територији Босне и Херцеговине. Ови рачуни су дио обавеза Централне банке и исказани су у КМ.

Квота је специфична врста имовине која представља уплату за чланство БиХ у ММФ-у и која је деноминована у SDR-у. Квота представља гласачко право БиХ у ММФ-у, ограничене за приступ финансијским изворима ММФ-а и удио БиХ у алокацији SDR-а, која су обрачунска јединица ММФ-а.

Хартије од вриједности издаје Министарство финансија и трезора БиХ и оне се замјењују за КМ. Ови хартије од вриједности су уновчиви на захтјев ММФ-а.

Алокација SDR-а је такође каматоносна. Министарство финансија и трезора БиХ плаћа камату на алокацију специјалних права вучења.

Рачун хартија од вриједности, ММФ-ов рачун број 1 и ММФ-ов рачун број 2 предметом су валутног усклађивања увијек када се валута користи у финансијским трансакцијама између ММФ-а и БиХ. Најмање једном годишње, на крају ММФ-ове финансијске године (30. април), сва држања валута у ММФ-у се поново вреднују по важећем курсу SDR-а. Ова вриједносна прилагођавања укључена су у приказаним стањима рачуна.

Централна банка користи нето метод у приказивању финансијске позиције БиХ у ММФ-у, како је приказано наредном табелом:

У хиљадама КМ

	31. децембар 2024.	31. децембар 2023.
Квота	650.858	631.516
Специјална права вучења у ММФ-у	4.771	2.073
УКУПНО ИМОВИНА	655.629	633.589
ММФ-ов рачун бр. 1	1.627	1.579
ММФ-ов рачун бр. 2	644	624
Хартије од вриједности	953.711	1.291.461
Алокација SDR	1.018.667	988.395
Обрачуната камата на алокацију SDR	5.663	6.867
Рачуни плативих трошкова	2.004	5.710
УКУПНО ОБАВЕЗЕ	1.982.316	2.294.636
НЕТО ПОЗИЦИЈА БиХ У ММФ-у	1.326.687	1.661.047

Квота БиХ у ММФ-у износи 265.200 хиљада SDR на датуме извјештавања. Квота не доноси камату.

37. ДОМАЋИ ПЛАТНИ СИСТЕМ И СИСТЕМ ЗА ПОРАВНАЊА

У складу са Законом о Централној банци, Централна банка је успоставила системе преко којих се обављају међубанкарска плаћања у КМ у БиХ.

Системи међубанкарског клиринга и поравнања су од јануара 2001. године организовани кроз два платна система чији је власник и којима управља Централна банка. То су: систем бруто поравнања у реалном времену („БПРВ“) и жироклиринг систем („ЖК“).

БПРВ систем је систем преко којег се врши поравнање платних налога у реалном времену, а преко рачуна за поравнање које учесници имају отворене код Централне банке. Учесници у систему су банке које имају одобрење за обављање послова платног промета и Централна банка. Поравнање се сматра коначним и неопозивим у тренутку када је рачун за поравнање банке налогодавца задужен, те за исти износ одобрен рачун за поравнање банке примаоца у БПРВ. Кроз систем се извршавају трансакције изнад 10 хиљада КМ, а за ниже износе је опционално кориштење.

ЖК систем је систем међубанкарског клиринга (билатерални и мултилатерални) за трансакције у износу мањем или једнаком 10 хиљада КМ. Поравнање нето позиција учесника ЖК система се врши преко рачуна за поравнање у БПРВ, као и поравнање трансакција правних лица који су у функцији обрачунских агената као што су нпр. оператори картичног пословања. Учесници у систему су банке које имају одобрење за обављање послова платног промета, а које су учесници у систему БПРВ, као и Централна банка. Систем је усклађен са стандардом SEPA-е, тј. ISO 20022. Клиринг платних налога свих учесника ЖК система извршава се утврђивањем нето позиције сваког појединачног учесника као резултат обрачуна свих потраживања и дуговања учесника за сваки клириншки циклус.

У циљу равномјерније расподјеле налога у току дана, те стимулисања банака учесница у платним системима за брже извршавање налога клијената, Централна банка је у току 2024. године извршила изједначавање тарифе за налоге који се извршавају у ЖК систему односно БПРВ систему на јединствену цијену по налогу.

Кредитни ризик

Сваки учесник платних система је дужан имати обезбијеђена средства на рачуну за поравнање прије поравнања платних налога у БПРВ.

У складу са улогом Централне банке, а како је дефинисано Законом о Централној банци, Централној банци није дозвољено кредитирати учеснике БПРВ и ЖК система с циљем обезбјеђивања ликвидности у систему на било који начин.

Оперативни ризик

У циљу минимизирања оперативног ризика несметаног функционисања платних система, издата су Оперативна правила за БПРВ и ЖК системе, као пратеће Одлуке које одређују минималне стандарде сигурности за функционисање система.

Важећи сигурносни циљеви, политике и процедуре имају сврху да обезбиједе сигурносне мјере и карактеристике. Системи и мреже функционишу у складу са успостављеним циљевима и политикама. Сигурносни циљеви и политике се периодично прегледавају. Од сваког учесника се такође захтијева да посједује одређене сигурносне мјере и контроле за извршавање плаћања.

Централна банка је дефинисала сљедеће процедуре за поравнања у случају непредвиђених ситуација:

- **Планови и мјере за непредвиђене ситуације:** у случају прекида у редовном функционисању платног система и система за поравнање или неког другог непредвиђеног догађаја, Централна банка је дефинисала мјере за непредвиђене ситуације како би обезбиједила континуитет у функционисању поузданих, исправних и законитих платних трансакција у платном систему и систему за поравнање.
- **Резервни систем на примарној локацији и ДР локација:** Централна банка је осим примарне локације за платне системе, на којој постоје редувантни системи (у случају пада једног, прелази се на други систем на примарној локацији), успоставила и функционалан ДР (Disaster Recovery) систем на локацији Главне банке Републике Српске Централне банке у Бањој Луци.

37. ДОМАЋИ ПЛАТНИ СИСТЕМ И СИСТЕМ ЗА ПОРАВНАЊА (НАСТАВАК)

Надгледање и развој платних система

Централна банка примјењујући принципе и одговорности дефинисане „Принципима за инфраструктуру финансијског тржишта“ које је донио Одбор за платни систем и систем поравнања BIS-а (CPSS) и Међународна организација комисија за хартије од вриједности (IOSCO) врши константан мониторинг и периодичну процјену функционисања платних система у односу на усвојене принципе. Активностима процјене усклађености платних система, те мониторингом система се подстиче сигурност и ефикасност функционисања платних система и несметано обављање међубанкарског платног промета у БиХ, те на тај начин Централна банка директно потпомаже одржавање финансијске стабилности у БиХ.

Такође, Централна банка кроз развојну функцију платних система активно учествује у припремним и фазама имплементације које се односе на иновације у платним системима и анализира њихов утицај на економију БиХ, те утицај на циљеве јавне политике сигурних и ефикасних платних система.

38. ДОГАЂАЈИ ПОСЛИЈЕ ДАТУМА ИЗВЈЕШТАВАЊА

На сједници Управног одбора одржаној 27. децембра 2024. године, гувернерка Централне банке, уз одобрење Управног одбора, је именовала др Емира Куртића за вицегувернера Централне банке на мандатни период од четири године, почевши од 1. јануара 2025. године.

Током 2025. године, Централна банка је обавијештена о питању извршења одлуке Арбитражног вијећа у Вашингтону којом је БиХ као тужена страна обавезана да тужитељима Viaduct д.о.о. Порторож изврши плаћање накнаде штете са припадајућим каматама и адвокатским трошковима, као и са намјером тужитеља да ће покренути поступке извршења од надлежних органа широм БиХ, укључујући и некретнине Централне банке. Арбитражни поступак се водио дужи низ година и резултирао је доношењем арбитражне одлуке на терет БиХ. Централна банка није била страна у поступку нити је имала сазнања о могућности да се евентуална наплата потраживања из арбитражног поступка може усмјерити према имовини Централне банке.

Дана 7. фебруара 2025. године, Централна банка је од стране тужитеља обавијештена да по основу правоснажне арбитражне одлуке упућеног према надлежним судовима у БиХ предлаже наплату својих потраживања од БиХ и Централне банке односно запљену и продају некретнина Централне банке у Бањој Луци, Мостару и Брчко Дистрикту. Дана 11. марта 2025. године, Општински суд у Мостару је донио неправомоћно рјешење о прихватању овог приједлога за објекат Централне банке у Мостару које је Централна банка запримила 13. марта 2025. године. Централна банка је путем јавног правобранилаштва изјавила жалбу против овог рјешења дана 21. марта 2025. године.

На датум одобрења финансијских извјештаја, начин извршења арбитражне одлуке није одређен усљед непостојања правоснажних судских одлука и није могуће поуздано оцијенити коначан исход спора, али Централна банка сматра да не постоје правни основи за наплату из њене имовине и у складу с тим, не очекује одливе економске користи по овом основу.

Осим горе наведених, у периоду између 31. децембра 2024. године и датума одобрења ових финансијских извјештаја није било догађаја који би захтијевали усклађивање или који су значајни, али не захтијевају усклађивање.